Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații şi idei de larg interes național

Director: Mioara VERGU-IORDACHE

Anul 33, nr. 1204, 17 noiembrie 2026, 8 pagini, 1 leu, www.opinianationala.ro

La mulți ani! *Ziua Internațională a Studenților*

Ziua Internațională a Studenților este marcată în fiecare an pe 17 noiembrie.

Sărbătoarea comemorează evenimentele tragice din noiembrie 1939 din Praga, Cehoslovacia, când regimul nazist a închis universitățile, a ucis un student pe nume Jan Opletal şi a trimis sute de studenți în lagăre de concentrare.

A fost proclamată în 1941 de Consiliul Internațional al Studenților. Reprezintă o zi dedicată luptei pentru democrație, libertate academică şi drepturile tinerilor din învățământul superior.

Facultatea de Psihologie şi Ştiințele Educației Braşov sărbătoreşte miercuri, 18 noiembrie,

Ziua Internațională a Studenților,
în cadrul
Târgului de Toamnă al Psihologului
Oameni • Idei • Creativitate • Comunitate

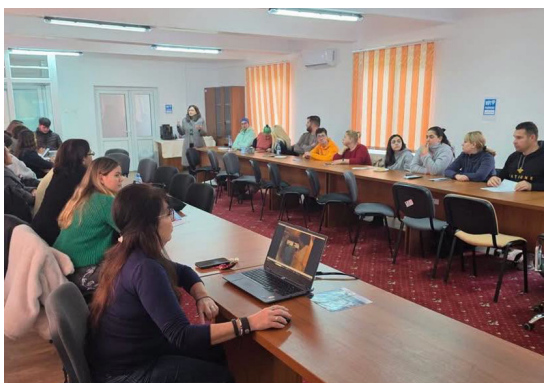
Participanții sunt aşteptați cu standuri creative, ateliere interactive, delicii de toamnă, tombolă cu premii. Comunitate care contează!

» Pagina 2

MAI APROAPE DE VIITOAREA PROFESIE

Studenții din anul VI, **Facultatea de Medicină Veterinară,** au descoperit acvacultura în practică, la Baza Experimentală Nucet, însoțiți de conf. univ. dr. Laura Urdes.

Studenții au vizitat stațiile pilot de reproducere şi creştere a peştilor de apă dulce şi au aflat cum funcționează sistemele de incubație a icrelor. Pentru viitorii medici veterinari, vizita a fost o ocazie de a înțelege mai bine legătura dintre tehnologiile de creştere şi sănătatea peştilor.

Vizitatorii au mulțumit echipei de la Stațiunea Cercetare Dezvoltare pentru Piscicultură Nucet pentru primire şi pentru că le-a oferit studenților ocazia de a vedea de aproape cum se lucrează într-o stațiune de cercetare.

Facultatea de Ştiințe Juridice şi Ştiințe Economice Constanța

Magistratura fără filtru

Pe 9 noiembrie 2026, a avut loc evenimentul *„Magistratura fără filtru”* dedicat studenților şi masteranzilor, organizat în cadrul seriei *„Dialoguri juridice*”. Invitatul special, domnul judecător Adrian Ionescu, preşedintele Judecătoriei Constanța, a oferit participanților o perspectivă asupra realităților profesiei de magistrat, a responsabilităților, provocărilor şi satisfacțiilor acesteia.

Liderul din tine

Liderul din tine – workshopul susținut de Teodora Drumea, manager Trending Social Media, s-a desfăşurat miercuri, 11 noiembrie, la sediul facultății. Studenții au aflat despre: • Ce înseamnă, de fapt, să fii manager: între autoritate şi responsabilitate • Cum iei decizii bune când ai informații puține şi timp limitat • Gestionarea echipei, a conflictelor şi a feedbackului • Asumarea greşelilor şi învățarea din ele • Exerciții practice şi studii de caz din situații reale.

DE LA VIOLENȚĂ LA DIALOG: rolul profesorului, al familiei şi al comunității în construirea unui climat şcolar sigur

Conf.univ.dr. Lăcrămiora HURLOIU
Conf. univ. dr. Sebastian CHIRIMBU

Violența în mediul şcolar nu este un fenomen izolat, ci expresia unor dezechilibre care traversează relațiile dintre elevi, profesori, familie şi comunitate. Trecerea de la violență la dialog nu poate fi realizată prin măsuri punitive punctuale, ci printr-un parteneriat educațional coerent, în care fiecare actor îşi asumă un rol specific. Sunt analizate formele violenței şcolare, rolul profesorului ca mediator şi model comunicațional, responsabilitatea familiei în formarea competențelor socio-emoționale şi contribuția comunității la crearea unei rețele de protecție. Este prezentată, totodată, experiența seminariilor interactive de prevenire şi combatere a violenței desfăşurate în perioada 11–14 noiembrie la Colegiul Universitar „*Spiru Haret*” în colaborare cu Asociația Profesorilor şi Dascălilor de Pretutindeni şi Asociația Internațională EdX Global.

» Pagina 8

O fi bine? O fi rău?!

Mioara VERGU-IORDACHE

De multe ori m-am/v-am mai întrebat dacă „o fi bine, o fi rău?!” Chiar vreau să aflu. Mă gândesc că şi dumneavoastră vă gândiți. Nu fac mereu ce îmi place. Mă străduiesc să îmi placă ceea ce fac. Caut şi găsesc motivație, argumente pentru a duce la bun sfârşit „corvoada” sarcinilor mele. Încerc, prin exemplul personal, care mi se pare cea mai importantă lecție ce poate fi predată, să insuflu, celor din jurul meu, prrofesionalism, entuziasm, responsabilitate, punctualitate. Acestea sunt, de fapt, calitățile pe care le admir la semenii mei. Merge şi-aşa - nu mă încape! Nu pot, deşi m-am străduit. Nu aştept recompense suplimentare pentru sarcinile din „fişa postului”, fie că postul este de angajat, de mamă, de soție, de fiică, de soră, de mătuşă, de prietenă, de cetățean…

O fi bine? O fi rău?!

Nu trebuie să înțelegeți că aş crede că sunt un om ideal, că tot ce fac este impecabil, că nu dau rateuri, că nu greşesc, fie din neştiință, fie din neatenție, fie din oboseală, fie din inadecvare… Dar am avantajul că pot să-mi asum toate neîmplinirile, pentru că sunt ale mele. Vorbesc despre mine şi, evident, este măcar …inadecvare. Dar fac acest lucru pentru că mă consider un om comun, banal, un român din milioane de români. Cred că sunt mulți aceia care se pot regăsi în acest crochiu. Văd în jurul meu multă lume furioasă: pe sistem, pe conducători (NB: aleşi de noi!), pe salariu, pe locul sau pe absența locului de muncă, pe îmbogățiți, pe cerşetori, pe tineri, pe bătrâni, pe şcoală, pe media, pe distracție, pe vreme…Văd cum exultă în situații negative.

O fi bine, o fi rău?!

Există şi un entuziasm. Dar acest entuziasm trebuie convertit în fapte/gânduri/lucruri pozitive. Cineva îmi reproşa un articol în care îmi exprimam dorința de linişte, de normalitate. Cum că, la o adică, nu apreciez revolta, furia… Şi e adevărat. Cred că revolta trebuie convertită în acte pentru progres, pentru creație, pentru bunăstare. Dacă ne revoltăm numai „împotrivă”, nu mai avem timp pentru a ne revolta „pentru”, „în favoarea”. Şi-apoi, revolta de ce ar trebui să fie doar zgomotoasă, exterioară?! Nu putem să ne revoltăm în noi înşine împotriva mediocrității, a minciunii, a demagogiei, hoției, nu am putea să începem asanarea răului cu răul din fiecare dintre noi?

O fi bine? O fi rău?!

Din patru în patru sau din cinci în cinci ani suntem chemați la vot. Alegem după ce am cernut. Între partide/liste, între doi sau mai mulți candidați. Fiecare candidat este un om. Cu defecte, cu calități. Se aleargă pe… culoare diferite, marcate de aprecieri subiective ale unor caracteristici individuale, şi, în loc să primeze competența, moralitatea, programele, primează …culoarea ochilor. Dar apoi, înainte de sfârşitul ciclului electoral, regretăm. Nu ne mai place ce am votat. Ştiu, simplific şi greşesc.

O fi bine? O fi rău?!

Facultatea de Psihologie şi Ştiinţele Educaţiei Braşov sărbătoreşte miercuri, 18 noiembrie,

Ziua Internațională a Studenților,

în cadrul

Târgului de Toamnă al Psihologului

Participanții sunt aşteptați cu standuri creative, ateliere interactive, delicii de toamnă, tombolă cu premii. Comunitate care contează!

Nouă standuri. Nouă experienţe. O singură comunitate. Descoperă. Participă. Inspiră-te!

1. Pedagogia învățământului primar (PIP) – Anul I - *Şcoala bucuriilor mici* – Jocuri, provocări şi activităţi educative pentru minţi curioase.

2. Pedagogia învățământului primar şi preşcolar (PIPP) – Anul II - *Atelierul copilăriei* – Decoraţiuni, obiecte handmade şi mini-ateliere creative.

3. Pedagogia învățământului primar şi preşcolar (PIPP) – Anul III - *Poveşti care ne cresc* – Poveşti interactive, mesaje şi jocuri de reflecţie.

4. Psihologie – Anul I - *Cafeneaua emoțiilor* – Cafea, ceai, ciocolată caldă şi cartonaşe cu emoţii.

5. Psihologie – Anul II - *Gustul amintirilor* – Prăjituri de toamnă, arome şi conversaţii despre memorie şi nostalgie.

6. Psihologie – Anul III - *Grădina gândurilor* – Copacul recunoştinţei, mesaje şi reflecţii pentru un viitor mai bun.

7. Educație timpurie – Anul I - *Micul univers al emoțiilor* – Jocuri senzoriale şi activităţi creative pentru dezvoltare şi stare de bine.

8. Psihologie clinică şi intervenție psihologică – Anul I - *Laboratorul echilibrului* – Exerciţii de relaxare, tehnici de gestionare a stresului şi resurse pentru viaţa de student.

9. Psihologie clinică şi intervenție psihologică – Anul II - *Dincolo de aparențe* – Mituri psihologice, Q&A şi conversaţii despre sănătatea mintală.

Knowledge Tree University Fair 2026

Uneori, viitorul începe cu o simplă conversație.

Marți, 10 noiembrie, Facultatea de Psihologie şi Ştiinţele Educaţiei, Braşov a participat la *Knowledge Tree University Fair 2026*, un eveniment care a adus împreună universităţi, liceeni, întrebări, curiozităţi şi multe planuri de viitor. Reprezentanţii facultăţii s-au întâlnit cu tineri aflaţi în acel moment frumos, dar nu întotdeauna uşor, în care încearcă să descopere ce li se potriveşte şi încotro vor să meargă. Au povestit despre psihologie, despre educaţie, despre ce înseamnă să lucrezi cu oamenii şi, mai ales, despre cât de important este să alegi un drum în care să te regăseşti.

Ne-au bucurat întrebările, interesul şi naturaleţea cu care liceenii au venit să ne cunoască. Pentru noi, astfel de întâlniri înseamnă mai mult decât prezentarea unor programe de studiu. Înseamnă apropiere, dialog şi ocazia de a fi, poate, o mică parte dintr-o decizie importantă.

Mulţumim echipei „Knowledge Tree International School" şi partenerilor de la „Zbor Hub" Braşov pentru invitaţie, pentru organizare şi pentru oportunitatea de a fi parte dintr-un eveniment care pune în centrul atenţiei tinerii şi viitorul lor. Iar celor care s-au oprit astăzi să ne cunoască le spunem doar atât: ne-ar bucura să ne revedem, într-o zi, nu doar la un târg de universităţi, ci şi în sălile noastre de curs. – au declarat reprezentanţii Facultăţii de Psihologie şi Ştiinţele Educaţiei, Braşov.

Balul Haretiştilor – o seară a bucuriei, talentului şi prieteniei!

Conf.univ.dr. Cristina NĂFTĂNĂILĂ
Conf.univ.dr. Laurenția AVRAM

Facultatea de Ştiinţe Economice Câmpulung şi Colegiul Terţiar Nonuniversitar *Spiru Haret* au transformat o seară obişnuită într-un prilej de întâlnire, voie bună şi amintiri frumoase.

Am fost împreună – cadre didactice, elevi şi studenţi – într-o atmosferă plină de energie, entuziasm şi bună dispoziţie, demonstrând că spiritul unei comunităţi se construieşte nu doar în sala de curs, ci şi prin momentele pe care le trăim împreună.

Seara a debutat în ritmuri rock, printr-un moment muzical deosebit oferit de Adrian Călită, elevul nostru talentat, care ne-a încântat cu trei melodii interpretate la chitara electrică.

A urmat competiția *Kahoot*, unde spontaneitatea şi cunoştinţele participanţilor au fost puse la încercare, iar cei mai inspiraţi au fost recompensaţi cu diplome. Tombola a adus suspans şi bucuria câştigului, iar momentele de karaoke au demonstrat că avem printre noi nu doar oameni pasionaţi de învăţare, ci şi voci curajoase şi mult talent artistic.

Evenimentul s-a încheiat cu muzică, dans, fotografii şi zâmbete, într-o atmosferă care ne-a reamintit cât de frumos este să fim împreună!

Mulţumim tuturor participanţilor pentru implicare, entuziasm şi energia frumoasă pe care au adus-o cu ei!

Dincolo de cursuri, examene şi responsabilităţi, suntem o comunitate. Iar comunităţile frumoase se construiesc prin oameni, experienţe şi amintiri împărtăşite.

Ne revedem cu drag la următoarele evenimente!

Consultații pentru studenți

Pensiile şi bugetul public

Frecvent apar discuţii privind nivelul pensiilor. Bugetul are, nu-i aşa, multe alte priorităţi. Ca să discutăm despre nivelul lor, trebuie să începem prin a stabili ce sunt pensiile din punct de vedere economic, unde le încadrăm în lista de priorităţi bugetare. În acest articol mă refer numai la ***pensiile pe bază de contributivitate*.**

Ce sunt pensiile?

Pentru definirea pensiilor există două opinii: una guvernamentală şi una economică. În funcţie de interpretarea dată pensiilor se pot stabili regulile de bază în stabilirea şi actualizarea lor.

Opinia guvernamentală

Pentru majoritatea guvernelor din România pensiile au fost mereu o prestaţie socială. Conform acestei opinii Guvernul ajută pe cei care au muncit şi au atins vârsta de pensionare pentru că au depăşit vârsta la care să-şi continue activitatea. Pensiile reprezintă astfel un tip de ajutor social. În aceste condiţii, Guvernul, cu aprobarea Parlamentului, este cel care stabileşte modul în care sunt alocaţi banii pentru pensii, atât ca valoare totală cât şi defalcarea pe categorii, în funcţie de diferite criterii: perioada în care au muncit pensionarii, veniturile şi contribuţiile la fondul de pensii, vârsta de pensionare, profesia sau meseria practicată, domeniul de activitate (privilegiat sau nu de Guvern), etc. Astfel, criteriul de bază, cât au contribuit deja pensionarii la fondul de pensii, nu este singurul obligatoriu şi nu este singurul de luat în calcul. Nu acest Guvern a încasat contribuţiile pentru pensii, ci alte Guverne din trecut. Acestea şi-au însuşit banii depuşi de actualii pensionari şi au beneficiat astfel de contribuţiile respective. Iar din contribuţiile respective nu a rămas nimic în conturile Trezoreriei statului. Guvernele anterioare sunt cele care au cheltuit integral contribuţiile actualilor pensionari, nu Guvernul actual. În aceste condiţii Guvernul actual, cu aprobarea Parlamentului, poate să limiteze oricând indexarea la inflaţie a pensiilor dacă are alte priorităţi bugetare. Pensionarii trebuie să fie mulţumiţi cu sumele pe care le-a dat Guvernul cu aprobarea Parlamentului.

Opinia economică

Pensiile reprezintă o formă de asigurare. Este asigurarea de bătrâneţe. *Statul* prin intermediul bugetului public primeşte în calitate de *asigurator* contribuţiile celor care muncesc. Acestea au caracterul unei *prime de asigurare* garantată şi impusă chiar de asigurator, statul. Statul, la rândul lui, în calitate de asigurator, garantează înapoierea sumelor depuse de către asiguraţi la producerea *evenimentului asigurat, pensionarea*. Statul prin bugetul public îşi poate reţine un procent pentru administrarea sumelor respective. În acestă interpretare nivelul sumelor restituite sub formă de prime (pensiile) este determinat economic, nu este la latitudinea asiguratorului. Asiguratoru (statul prin bugetul public) trebuie să se restituie exact sumele încasate sub formă de prime de asigurare (contribuţii ale salariaţilor la asigurările sociale), actualizate la data restituirii (plăţii), mai puţin comisionul de administrare.

Orice plată de pensie sub nivelul contribuţiilor actualizate minus costul de administrare este, în termenii legislaţiei civile, o *îmbogăţire fără just temei a bugetului public în dauna pensionarilor*. Mai exact este o confiscare mascată a sumelor plătite de pensionari. Într-un alt mod de exprimare, diferenţa dintre sumele cuvenite pensionarilor conform regulilor de mai sus şi sumele plătite efectiv acestora reprezintă utilizarea sumelor datorate pensionarilor către alte nevoi ale statului.

Ce tip de datorie este plata pensiilor?

Pensiile reprezintă o *datorie financiară* a statului. Ele sunt, aşa cum am arătat mai sus, obligaţii de plată dintr-un *contract de asigurare* în care statul este asiguratorul. Asigurările sunt o componentă a pieţei financiare, alături de operaţiunile bancare sau alte operaţiuni similare. Statul, în calitate de asigurator, ca orice firmă de asigurare, trebuie să plătească pensiile la nivelul valoric datorat, pe baza contribuţiei actualizate a asiguraţilor, actualii pensionari. Nici un asigurator nu-şi permite să nu plătească obligaţiile ajunse la scadenţă. Iar dacă nu o face poate fi acţionat imediat în justiţie, fără şanse reale de apărare.

Când ar putea statul să nu respecte obligațiile față de pensionari?

Statul, prin bugetul public, ar putea să reducă nivelul plătit al pensiilor în situaţie de incapacitate de plată. În acestă situaţie ar plăti mai puţin toate datoriile sale, inclusiv cele faţă de sistemul financiar. Dar, aşa cum datoriile faţă de sistemul financiar nu pot fi reduse la iniţiativa Guvernului, tot aşa nici datoriile faţă de pensionari nu trebuie limitate. Problema este că sistemul financiar are forţa de a-şi apăra creanţele, în timp ce pensionarii nu o au. Ar fi o *tragedie economică* pe piaţă dacă statul nu şi-ar plăti datoriile faţă de sistemul financiar. *Este o tragedie morală pentru că statul nu-şi plăteşte datoriile faţă de pensionari*.

Apare firesc o altă întrebare: **ce se întâmplă dacă totuşi statul prin bugetul public nu are suficienţi bani să plătească toate datoriile sale?**

Statul trebuie să plătească mai întâi obligaţiile formate anterior. El a primit bani atât din credite cât şi din contribuţii sociale obligatorii. Pe ambele obligaţii trebuie să le onoreze prioritar. Ambele sunt în esenţă datorii financiare. Conform interpretării economice a pensiilor, dacă apare o situaţie de forţă majoră, cum ar fi război, pandemie, evenimente naturale neprevăzute, sau incapacitatea de plată prezentată mai sus, statul prin bugetul public ar trebui să reducă proporţional plata tuturor tipurile de obligaţii bugetare. Nu este corect ca într-o situaţie de execuţie bugetară normală să reducă plata numai a anumitor tipuri de obligaţii, stabilite discreţionar, cum ar fi pensiile, şi să le plătească pe celelalte integral.

Cum este corect? Pensiile pe bază de contribuție sunt prestații sociale sau drepturi de asigurare datorate de bugetul public?

Ne-am dori ca şi cititorii publicaţiei *Opinia Naţională* să formuleze şi să trimită la redacţie răspunsul la această întrebare.

Conf.univ.dr. Aurelian Virgil BĂLUȚĂ

Opinia națională
ISSN 1221-4019
ISSN 1841-4265 (online)
www.opinianationala.ro
www. facebook.com/opinianationala
Strada Fabricii nr. 46G, sector 6, Bucureşti
Telefon/fax: 021 316 97 91
Centrală: 021 316 97 85, 021 316 97 86, 021 316 97 87, interior 168
e-mail: opinia@spiruharet.ro
ISO 9001 certificat nr. 639C

***TEHNOREDACTARE*:** Vasilichia Dinu

Stimați cititori,
Dorim să fiţi partenerii noştri în elaborarea publicaţiei *Opinia naţională*. De aceea, vă adresăm invitaţia de a ne transmite opinii, informaţii, idei de larg interes naţional, pe care să le publicăm în ediţiile viitoare. Aşteptăm cu interes şi propuneri privind conţinutul publicaţiei.

REVISTA *OPINIA NAȚIONALĂ*
este editată de
FUNDAȚIA *ROMÂNIA DE MÂINE*
Tiparul executat de
TIPOGRAFIA FUNDAȚIEI *ROMÂNIA DE MÂINE*

Răspunderea pentru conținutul textelor publicate aparține autorilor.

Dincolo de cod: Secretele programării funcționale, dezvăluite într-un workshop interactiv

Atunci când matematica întâlneşte creativitatea şi pasiunea pentru programare, ideile prind contur în aplicații, iar problemele își găsesc rezolvarea prin eleganța funcțiilor. În acest spirit, pe 11 noiembrie 2026, în sala 210, Universitatea *Spiru Haret*, prin Facultatea de Inginerie şi Informatică, a organizat cea de-a VI-a ediție a workshop-ului *Programare funcțională*, un eveniment dedicat explorării principiilor programării funcționale şi aplicării acestora în rezolvarea unor probleme practice. În cadrul workshop-ului, studenții din anul II şi-au prezentat proiectele, au explicat soluțiile dezvoltate şi au participat la discuții şi dezbateri alături de colegi. Evenimentul a oferit participanților ocazia de a descoperi cum conceptele matematice se regăsesc în construirea aplicațiilor informatice şi cum programarea funcțională poate deschide noi perspective asupra modului de a gândi şi de a scrie programe.

Workshop-ul a oferit un cadru de prezentare şi dezbatere, în care fiecare student şi-a prezentat aplicația şi a răspuns întrebărilor colegilor, explicând modul în care a modelat problema prin intermediul funcțiilor. Studenții au explorat modul în care recursivitatea şi funcțiile de ordin superior au oferit alternative la buclele tradiționale, au utilizat structuri de date imuabile şi au prelucrat liste prin operații precum *map, filter şi fold*. Temele alese au avut la bază probleme practice, inspirate din viața de zi cu zi: conversii de unități, jocuri simple, aplicații de evidență sau simularea funcționării unui bancomat. Proiectele realizate de studenți au acoperit mai multe domenii, de la calcule matematice şi prelucrarea textelor până la jocuri şi aplicații pentru activități cotidiene. În continuare sunt prezentate temele abordate în cadrul workshop-ului.

Primele lucrări au pornit de la cifre şi formule. *Convertorul de temperatură* a permis transformarea valorilor între scările Celsius, Fahrenheit şi Kelvin prin intermediul funcțiilor pure, utilizând formule specifice fiecărei conversii şi un tip de date pentru reprezentarea scărilor de temperatură. *Calculatorul de IMC* a utilizat greutatea şi înălțimea pentru determinarea indicelui de masă corporală. *Şirul lui Fibonacci* a fost explorat prin trei abordări: definiția recursivă directă, varianta cu acumulator şi generarea unei liste infinite prin evaluare leneşă, care a permis calcularea elementelor doar atunci când au fost necesare. *Factorialul* a ilustrat rolul cazului de bază şi al apelului recursiv, precum şi transformarea unei implementări recursive într-o variantă cu acumulator, bazată pe recursivitatea de coadă. *Convertorul de unități de măsură* a utilizat tipuri algebrice pentru reprezentarea unităților şi o unitate de referință pentru realizarea conversiilor.

Alte lucrări s-au concentrat asupra prelucrării cuvintelor şi a textelor. *Verificatorul de palindroame* a analizat şirurile de caractere prin compararea acestora cu variantele lor inversate, după eliminarea spațiilor şi uniformizarea literelor mari şi mici. *Verificatorul de anagrame* a utilizat sortarea şi compararea literelor pentru identificarea cuvintelor formate din aceleaşi caractere. *Analizorul de text* a determinat numărul de cuvinte şi caractere, ilustrând principiul compunerii funcțiilor. *Calculatorul de frecvență* a grupat şi a numărat aparițiile literelor. Proiectul dedicat *sortării recursive* a evidențiat modul în care algoritmii *quicksort* şi *mergesort* au putut fi implementați prin *descompunerea listelor, recursivitate şi pattern matching*.

Jocurile au adus o dimensiune interactivă prezentărilor. În *Jocul de ghicit numărul* a utilizat apeluri recursive pentru gestionarea încercărilor, fără a necesita variabile modificabile pentru memorarea stării jocului. *Quiz-ul* a organizat întrebările sub forma unei liste de înregistrări şi a calculat scorul prin operații de pliere. *Generatorul de parole* a separat generarea valorilor aleatorii de logica pură responsabilă pentru stabilirea lungimii parolei şi a tipurilor de caractere utilizate. *Generatorul tablei înmulțirii* a construit exercițiile şi a permis verificarea răspunsurilor introduse de utilizator.

Un alt grup de proiecte a abordat probleme întâlnite în activitățile cotidiene. *Lista de cumpărături* a ilustrat principiul imutabilității: fiecare operație de adăugare sau ştergere a produs o listă nouă, fără modificarea celei inițiale. *Aplicația To-Do* a reprezentat sarcinile prin înregistrări care conțineau informații despre starea acestora şi a utilizat filtrarea pentru organizarea şi afişarea lor. *Sala de cinema* a fost modelată printr-o matrice de locuri, fiecare rezervare generând o nouă stare a sălii. *Agenda telefonică* a permis identificarea contactelor după nume sau număr de telefon, prin intermediul funcțiilor de căutare şi filtrare. **Domeniul financiar** a fost reprezentat prin proiecte care au ilustrat aplicarea programării funcționale în gestionarea unor operații uzuale. ***Calculatorul de reduceri*** a aplicat reduceri procentuale şi fixe prin compunerea funcțiilor, iar aplicația pentru *cheltuieli personale* a calculat totalurile pe categorii, utilizând operații de grupare şi pliere. Simulatorul de bancomat a evidențiat gestionarea explicită a erorilor, prin tratarea situațiilor în care suma solicitată pentru retragere a depăşit soldul disponibil.

Dincolo de aplicațiile practice, workshop-ul a acordat atenție şi rolului programării funcționale în informatica actuală. Discuțiile au evidențiat modul în care principiile acesteia au fost integrate în limbaje utilizate frecvent în industrie. În *C#*, tehnologia *LINQ* a fost introdusă în 2007, iar *Java* a integrat expresiile *lambda* şi *API-ul Streams* în versiunea 8, lansată în 2014. Un alt subiect abordat a fost imutabilitatea datelor şi contribuția acesteia la prelucrarea paralelă, prin reducerea riscurilor asociate modificării concurente a structurilor de date partajate. Studenții au explorat şi avantajele sistemelor de tipuri din *Haskell* şi *F#*, care au permis identificarea multor erori încă din etapa de compilare. Aceste exemple au contribuit la înțelegerea modului în care principiile programării funcționale au putut fi utilizate pentru proiectarea unor aplicații mai uşor de analizat şi de întreținut.

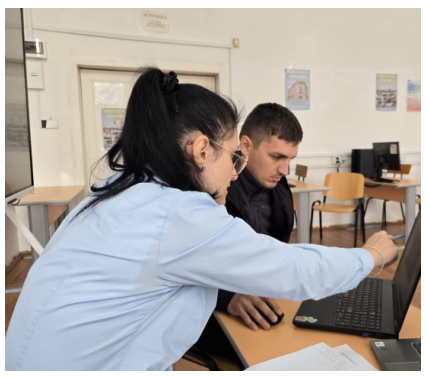
Ce au descoperit participanții?

Workshop-ul s-a desfăşurat într-un format interactiv, în care prezentarea aplicațiilor dezvoltate în *Haskell* şi *F#* a fost însoțită de explicații, întrebări şi schimburi de idei. Participanții au urmărit pas cu pas modul în care problemele practice au fost transformate în soluții construite prin compunerea funcțiilor. Pentru studenții aflați la începutul pregătirii universitare, dar şi pentru cei familiarizați cu stilul imperativ de programare, evenimentul a oferit posibilitatea explorării unei perspective diferite asupra organizării şi scrierii codului. Prin exemplele concrete de cod sursă, demonstrațiile practice şi dezbaterile dintre studenți, cea de-a VI-a ediție a workshop-ului *Programare funcțională* a pus în discuție un principiu simplu: descompunerea unei probleme în funcții mici, cu responsabilități bine definite, poate facilita înțelegerea şi verificarea soluției.

Evenimentul s-a încheiat cu prezentarea rezultatelor obținute de studenții anului II, care au avut ocazia să îşi valorifice cunoştințele, să îşi argumenteze alegerile de implementare şi să împărtăşească experiența acumulată în dezvoltarea aplicațiilor. Proiectele prezentate au ilustrat diversitatea problemelor care au putut fi abordate prin programare funcțională şi diferitele modalități în care funcțiile pure, recursivitatea şi tipurile de date au fost utilizate pentru construirea soluțiilor informatice.

Lect.univ.dr. Valentina MĂRĂSCU
Conf.univ.dr. Marius Iulian MIHĂILESCU
Lect univ.dr. Ştefania Loredana NIȚĂ
Expert Industrie/ITC

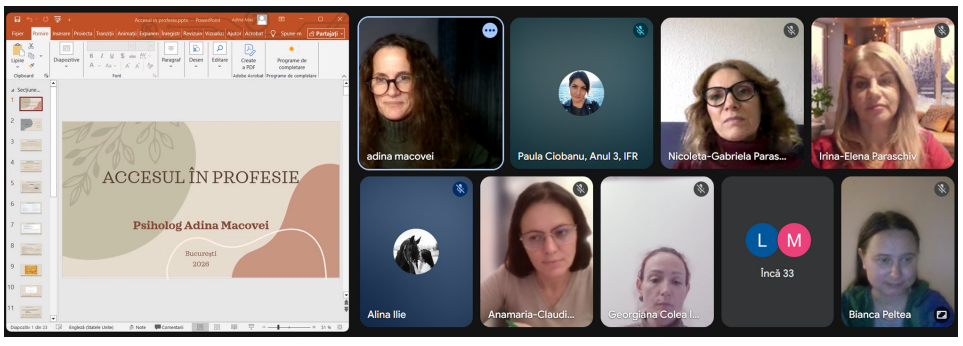

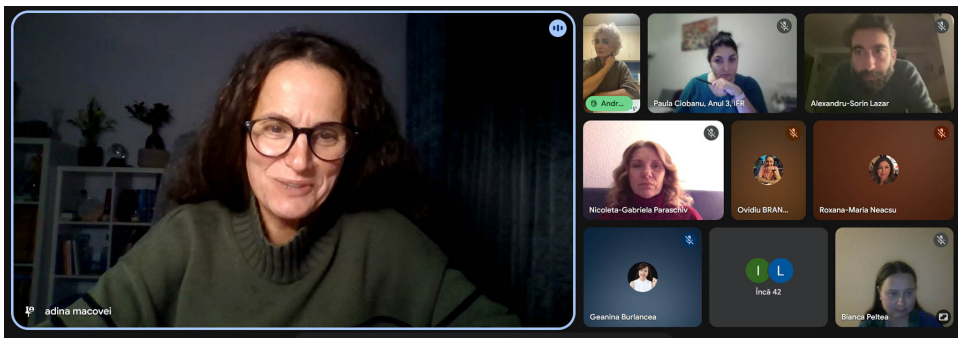

Paşii prin care construim identitatea profesională de psiholog – Traseul profesional al psihoterapeutului / psihologului clinician –

Invitat: Adina MACOVEI - psiholog clinician autonom, psihoterapeut cu formare în *Analiză Tranzacțională şi Psihoterapie Integrativă*

În data de 13 noiembrie 2026 a avut loc un nou eveniment din seria celor propuse prin proiectul ATELIER, desfăşurat de către Facultatea de Psihologie şi Ştiințele Educației Bucureşti a Universității *Spiru Haret*. Dezbaterea cu tema *Paşii prin care construim identitatea profesională de psiholog – Traseul profesional al psihoterapeutului / psihologului clinician* şi-a propus să susțină nevoia studenților, viitorii specialişti, de a îşi clarifica propriile opțiuni de parcurs profesional, pornind de la finalizarea studiilor în domeniu şi până la exercitarea autonomă a profesiei.

În contextul procesului de devenire profesională în psihologie clinică şi psihoterapie, atestarea inițială, apoi supervizarea şi formarea continuă reprezintă piloni fundamentali care susțin evoluția fiecărui psiholog de la statutul de debutant până la cel de specialist autonom. Traseul profesional specific presupune mai mult decât acumularea de simple cunoştințe teoretice. Acesta implică multe alte componente esențiale: asumarea responsabilității etice, dezvoltarea competențelor practice şi integrarea multiplelor experiențe de formare într-o identitate profesională coerentă.

Temele de discuție propuse în acest atelier au inclus puncte importante precum: • modul în care se poate construi un parcurs coerent de carieră în domeniul psihologiei clinice; • diferențele dintre specializare, formare profesională şi formare complementară; • paşii de parcurs pentru obținerea atestatului de liberă practică; • rolul esențial pe care îl are supervizarea în dezvoltarea profesională; • provocările reale pe care le putem întâlni la început de drum şi modalitățile în care le putem gestiona.

Workshopul a oferit inclusiv componente aplicative, spațiu pentru întrebări şi exemple concrete, astfel încât participanții să îşi clarifice opțiunile de traseu profesional pe care le pot avea. Au participat la dezbatere studenți, cadre didactice ale Universității *Spiru Haret*, alți oaspeți, reprezentând domenii diferite de specializare.

Bianca PELTEA

ZILELE BIBLIOTECII UNIVERSITARE

BIBLIOTECA 2030.
Ce va rămâne din biblioteca pe care o ştim?
Dincolo de cărți şi algoritmi: ce păstrăm, ce schimbăm, ce construim?

Elena Beatrice CONSTANTINESCU,
şef Birou Biblioteci

Transformările tehnologice ale ultimelor decenii au modificat profund modul în care informația este produsă, organizată, distribuită şi utilizată. Digitalizarea colecțiilor, dezvoltarea resurselor electronice, apariția sistemelor de recomandare şi integrarea inteligenței artificiale în activitățile de informare determină o reconsiderare a rolului şi a funcțiilor bibliotecii contemporane. În acest context, perspectiva anului 2030 nu reprezintă doar un reper cronologic, ci şi un prilej de reflecție asupra identității instituționale a bibliotecii şi asupra capacității sale de a răspunde unor nevoi educaționale, ştiințifice şi culturale în continuă schimbare.

Raportul privind tendințele informaționale elaborat de *International Federation of Library Associations and Institutions* (IFLA, 2024) evidențiază transformările practicilor de cunoaştere, impactul tehnologiilor emergente, redefinirea încrederii în informație şi importanța competențelor digitale. Aceste evoluții influențează direct activitatea bibliotecilor, care trebuie să îşi adapteze serviciile fără a pierde din vedere responsabilitățile profesionale şi sociale care le definesc.

Întrebarea fundamentală nu este dacă biblioteca va supraviețui digitalizării, ci în ce măsură va reuşi să îşi redefinească misiunea fără a-şi pierde valorile constitutive. Biblioteca viitorului nu poate fi concepută exclusiv ca un depozit de documente şi nici redusă la o infrastructură digitală de acces la informație. În mediul universitar, aceasta trebuie înțeleasă ca o componentă a infrastructurii educaționale şi de cercetare, cu rol în facilitarea accesului la literatura ştiințifică, dezvoltarea competențelor informaționale şi susținerea integrității academice.

Pornind de la aceste premise, articolul analizează trei direcții complementare ale transformării bibliotecii până în anul 2030, cu referire la Biblioteca Universității *Spiru Haret* din Bucureşti: *valorile care trebuie conservate, practicile care necesită adaptare şi capacitățile instituționale care trebuie dezvoltate pentru a răspunde provocărilor societății informaționale*.

1. Ce păstrăm: biblioteca universitară ca instituție a memoriei academice şi a accesului la cunoaştere

În perspectiva anului 2030, Biblioteca Universității *Spiru Haret* din Bucureşti poate fi analizată din perspectiva unei duble responsabilități: conservarea valorilor tradiționale ale instituției bibliotecare şi adaptarea serviciilor informaționale la cerințele educației universitare contemporane. Într-un mediu academic marcat de digitalizarea proceselor de învățare, diversificarea resurselor ştiințifice şi utilizarea tot mai frecventă a instrumentelor bazate pe inteligență artificială, biblioteca îşi păstrează rolul de susținere a studiului individual, a activității didactice şi a cercetării ştiințifice. Modernizarea serviciilor nu presupune abandonarea funcțiilor consacrate, ci integrarea acestora într-un cadru instituțional adaptat noilor practici de documentare şi învățare.

O primă dimensiune care trebuie păstrată este ***funcția bibliotecii de facilitare a accesului la resurse documentare relevante pentru formarea universitară***. Colecțiile de carte, publicațiile de specialitate şi resursele electronice contribuie la aprofundarea cunoştințelor şi la dezvoltarea capacității studenților de a realiza lucrări academice fundamentate. În acest sens, cadrul propus de *Association of College and Research Libraries* (ACRL, 2016) subliniază importanța evaluării contextuale a autorității surselor, a înțelegerii proceselor de creare a informației şi a dezvoltării unor strategii de căutare adecvate. Aceste competențe rămân esențiale indiferent de suportul documentar sau de instrumentul utilizat pentru identificarea informației.

Pentru Biblioteca Universității *Spiru Haret*, provocarea constă în consolidarea complementarității dintre colecțiile tradiționale şi accesul electronic la informație. Catalogul online, resursele digitale şi accesul la literatura de specialitate pot contribui la îmbunătățirea experienței de documentare, însă tehnologia trebuie să faciliteze accesul la cunoaştere, nu să diminueze importanța lecturii aprofundate şi a studiului individual. În acest sens, biblioteca viitorului trebuie să păstreze atât valoarea documentului tipărit, cât şi capacitatea de a integra eficient resursele electronice în activitățile academice.

O a doua dimensiune fundamentală este ***conservarea memoriei academice şi culturale a universității.*** Biblioteca nu reprezintă doar un spațiu de acces la publicații, ci şi un participant la păstrarea şi transmiterea patrimoniului intelectual asociat activității educaționale şi ştiințifice. Această perspectivă poate include valorificarea publicațiilor academice, a materialelor didactice, a lucrărilor ştiințifice şi a documentelor relevante pentru evoluția instituției. Conservarea lor presupune organizarea riguroasă a colecțiilor şi dezvoltarea unor practici sustenabile de digitizare, arhivare şi gestionare a documentelor electronice.

În mediul digital, disponibilitatea aparent permanentă a informației nu garantează păstrarea sa pe termen lung. Dependența de platforme comerciale, licențe de acces, formate digitale şi infrastructuri tehnice impune o abordare instituțională coerentă a conservării documentelor. În consecință, biblioteca universitară trebuie să acorde atenție atât accesului curent la resurse, cât şi continuității acestuia, pentru a contribui la transmiterea patrimoniului ştiințific către generațiile viitoare.

De asemenea, biblioteca trebuie să îşi păstreze rolul de mediator între utilizator şi informația academică. Disponibilitatea unui volum mare de conținut online nu garantează identificarea unor surse credibile şi relevante. Studenții au nevoie nu numai de acces la documente, ci şi de competențe care să le permită evaluarea calității surselor, identificarea informațiilor insuficient fundamentate şi utilizarea corectă a referințelor bibliografice. Potrivit cadrului ACRL (2016), alfabetizarea informațională presupune mai mult decât identificarea şi accesarea documentelor; ea implică înțelegerea modului în care informația este produsă, evaluată şi utilizată în contexte diferite.

În acest context, personalul bibliotecii poate contribui la dezvoltarea autonomiei informaționale prin îndrumare documentară, familiarizarea utilizatorilor cu instrumentele de căutare şi promovarea bunelor practici de citare. Această funcție devine cu atât mai relevantă în condițiile utilizării inteligenței artificiale, ale cărei rezultate trebuie verificate şi raportate critic la sursele originale. După cum arată Adetayo A. J. (2023) în *Artificial intelligence chatbots in academic libraries: The rise of ChatGPT*, chatboturile pot sprijini anumite servicii bibliotecare, dar riscul furnizării unor răspunsuri inexacte justifică menținerea expertizei umane şi utilizarea complementară a tehnologiei.

Un alt element care merită conservat este biblioteca înțeleasă ca spațiu al concentrării, al reflecției şi al formării intelectuale. Chiar dacă accesul la resurse se extinde în mediul digital, spațiul fizic al bibliotecii continuă să ofere condiții pentru studiu individual, consultarea documentelor şi dezvoltarea deprinderilor de învățare autonomă. Pentru comunitatea universitară, biblioteca poate constitui un reper instituțional care susține continuitatea procesului educațional şi relația directă cu resursele cunoaşterii. În perspectiva anului 2030, această funcție trebuie privită ca o componentă a unui mediu academic integrat, în care serviciile digitale completează, fără a exclude, interacțiunea directă şi utilizarea spațiului fizic.

În egală măsură, Biblioteca Universității *Spiru Haret* trebuie să păstreze şi să promoveze principiile integrității academice, ale responsabilității informaționale şi ale respectării drepturilor de autor. Formarea universitară presupune nu doar acumularea de informații, ci şi dezvoltarea capacității de a construi argumente, de a utiliza critic sursele şi de a recunoaşte contribuțiile intelectuale ale altor autori. Prin resurse de informare, activități de îndrumare şi colaborare cu structurile didactice, biblioteca poate contribui la consolidarea unei culturi academice bazate pe rigoare, transparență şi respect pentru proprietatea intelectuală.

Prin urmare, ceea ce trebuie păstrat în Biblioteca Universității *Spiru Haret* din Bucureşti, în perspectiva anului 2030, nu se limitează la colecțiile fizice sau la continuitatea unor servicii consacrate. Elementele fundamentale sunt misiunea educațională, conservarea memoriei academice, accesul la resurse documentare relevante, sprijinirea autonomiei intelectuale şi promovarea integrității ştiințifice. Aceste valori constituie baza unei dezvoltări instituționale sustenabile, în care transformarea digitală este orientată spre nevoile reale ale studenților, cadrelor didactice şi cercetătorilor.

2. Ce schimbăm: de la furnizarea documentelor la medierea inteligentă a informației

Dacă valorile fundamentale trebuie conservate, metodele prin care biblioteca îşi îndeplineşte misiunea trebuie adaptate. Modelul tradițional, centrat predominant pe colecții şi pe furnizarea documentelor, este completat progresiv de un model orientat spre utilizator, servicii integrate şi acces contextualizat la resurse. Această transformare presupune atât revizuirea practicilor profesionale, cât şi dezvoltarea unor servicii care să răspundă mai bine nevoilor de informare ale comunității academice.

Inteligența artificială poate contribui la această tranziție prin automatizarea unor operațiuni repetitive, îmbunătățirea căutării documentare, extragerea de informații relevante din colecții voluminoase, facilitarea accesului multilingv şi dezvoltarea unor servicii de asistență informațională. În bibliotecile academice, aceste tehnologii pot sprijini activități precum răspunsul la întrebări de referință, orientarea utilizatorilor către resurse şi anumite operațiuni de organizare a colecțiilor. Totuşi, eficiența lor depinde de evaluarea atentă a limitelor şi a riscurilor asociate implementării (Adetayo, 2023; Zondi et al., 2024).

Integrarea tehnologiei nu trebuie confundată cu progresul instituțional în sine. Un sistem automatizat poate accelera accesul la informație, dar poate reproduce erori şi prejudecăți prezente în datele pe care le utilizează. În plus, răspunsurile generate de inteligența artificială nu sunt echivalente cu documentele originale şi nu garantează corectitudinea interpretărilor oferite. UNESCO (Miao & Holmes, 2023) subliniază necesitatea unei abordări centrate pe om, care să protejeze autonomia utilizatorilor, datele personale şi diversitatea culturală şi lingvistică în utilizarea inteligenței artificiale în educație şi cercetare.

Prin urmare, biblioteca anului 2030 trebuie să adopte o perspectivă critică asupra automatizării. Algoritmii pot susține activitatea profesională, însă selecția, evaluarea şi contextualizarea informației necesită în continuare responsabilitate umană. Bibliotecarul nu îşi pierde relevanța, ci îşi transformă rolul: de la intermediar al accesului la documente la mediator al cunoaşterii, educator informațional şi facilitator al utilizării responsabile a tehnologiilor. Inteligența artificială trebuie să completeze expertiza profesională, nu să o substituie.

O altă dimensiune care necesită schimbare este ***relația dintre bibliotecă şi utilizator***. Serviciile viitorului trebuie dezvoltate pornind de la diversitatea nevoilor comunității, de la accesibilitate şi de la evaluarea efectelor reale ale activităților instituției. Digitalizarea nu ar trebui să conducă la eliminarea serviciilor față în față, ci la complementaritatea acestora cu serviciile online. Interacțiunea directă cu bibliotecarul rămâne importantă atunci când documentarea presupune dialog, clarificarea cerințelor academice şi îndrumare personalizată.

În acest sens, raportul IFLA (2024) evidențiază interdependența dintre transformările tehnologice, modificarea practicilor de cunoaştere, încrederea în informație şi dezvoltarea competențelor digitale. Viitorul bibliotecii trebuie analizat nu numai din perspectiva instrumentelor pe care le utilizează, ci şi prin prisma schimbărilor educaționale şi sociale în care acestea sunt integrate. Pentru Biblioteca Universității *Spiru Haret,* adaptarea poate presupune evaluarea periodică a nevoilor utilizatorilor, îmbunătățirea accesului la resurse şi dezvoltarea unor servicii de instruire documentară adaptate mediului academic.

3. Ce construim: biblioteca universitară ca infrastructură a cercetării, inovării şi integrității academice

În perspectiva anului 2030, Biblioteca Universității *Spiru Haret* din Bucureşti trebuie să îşi consolideze rolul de partener strategic al procesului de învățământ şi al cercetării ştiințifice. Dincolo de funcțiile tradiționale de achiziție, organizare, conservare şi furnizare a documentelor, biblioteca poate deveni un actor activ în ecosistemul academic, contribuind la producerea, diseminarea şi valorificarea cunoaşterii. Transformarea sa nu presupune renunțarea la funcțiile consacrate, ci integrarea acestora într-un model instituțional capabil să răspundă exigențelor cercetării contemporane şi noilor forme de învățare.

O primă direcție de dezvoltare vizează c***onsolidarea serviciilor de sprijin pentru cercetare***. Diversificarea resurselor ştiințifice, creşterea volumului publicațiilor şi extinderea practicilor de cercetare interdisciplinară sporesc importanța serviciilor de documentare specializată, a sprijinului pentru publicarea academică şi a managementului datelor de cercetare. Bibliotecile universitare pot contribui la elaborarea planurilor de gestionare a datelor, la identificarea canalelor adecvate de publicare şi la promovarea principiilor ştiinței deschise.

Analiza *Academic libraries and research data management* realizată de Boté-Vericad şi Healy (2022) arată că implicarea bibliotecilor în ciclul de viață al datelor de cercetare creează oportunități pentru dezvoltarea unor competențe profesionale noi şi pentru susținerea practicilor de cercetare reproductibilă.

În acest context, dezvoltarea depozitelor instituționale şi susținerea accesului deschis la rezultatele cercetării pot spori vizibilitatea producției ştiințifice a universității şi pot facilita reutilizarea responsabilă a cunoaşterii. Pentru Biblioteca Universității *Spiru Haret*, aceste direcții pot constitui obiective de dezvoltare, în funcție de prioritățile instituționale, de resursele disponibile şi de infrastructura existentă. Este important ca serviciile noi să fie planificate pornind de la nevoile comunității academice şi să fie integrate în strategia de dezvoltare a universității.

▶▶▶

ZILELE BIBLIOTECII UNIVERSITARE

BIBLIOTECA 2030.
Ce va rămâne din biblioteca pe care o ştim?
Dincolo de cărți şi algoritmi: ce păstrăm, ce schimbăm, ce construim?

(urmare din pag. 4)

O a doua direcție privește ***dezvoltarea competențelor informaționale şi digitale ale studenților, cadrelor didactice şi cercetătorilor dar şi a bibliotecarilor.*** Într-un mediu academic caracterizat de abundența resurselor electronice, utilizarea bazelor de date ştiințifice şi a instrumentelor de inteligență artificială nu garantează, prin ea însăşi, calitatea documentării. Devine esențială capacitatea de a evalua critic sursele, de a verifica proveniența informațiilor, de a identifica eventualele prejudecăți şi de a distinge între dovezi ştiințifice şi conținuturi insuficient fundamentate. Cadrul ACRL (2016) oferă un reper relevant pentru integrarea alfabetizării informaționale în activitățile educaționale şi pentru colaborarea dintre bibliotecari şi cadrele didactice.

Prin programe de instruire, ateliere tematice şi colaborări cu facultățile, biblioteca poate contribui la dezvoltarea autonomiei informaționale şi a responsabilității academice, integrând formarea competențelor documentare în parcursul educațional al studenților. Aceste activități pot aborda strategii de căutare, evaluarea publicațiilor ştiințifice, utilizarea bazelor de date, citarea corectă a surselor şi verificarea informațiilor generate automat.

În acest cadru, utilizarea inteligenței artificiale constituie atât o oportunitate, cât şi o provocare instituțională. Instrumentele bazate pe inteligență artificială pot facilita explorarea literaturii de specialitate, identificarea unor relații între publicații şi accesul la informații din colecții complexe. Cu toate acestea, rezultatele generate automat pot conține erori, referințe inexistente sau interpretări lipsite de context. Biblioteca universitară trebuie, prin urmare, să promoveze utilizarea critică şi transparentă a acestor instrumente, în concordanță cu normele de integritate academică, drepturile de autor şi cerințele privind protecția datelor. Recomandările UNESCO privind inteligența artificială generativă în educație şi cercetare subliniază importanța validării etice şi pedagogice a tehnologiilor şi a menținerii controlului uman asupra utilizării acestora (Miao & Holmes, 2023).

O altă dimensiune strategică este reprezentată ***de transformarea bibliotecii într-un spațiu flexibil de învățare şi colaborare academică.*** Biblioteca universitară a viitorului trebuie să asigure complementaritatea dintre accesul digital la resurse şi facilitățile oferite de spațiul fizic: zone pentru studiu individual, spații pentru activități de grup, contexte de instruire şi acces la tehnologii specializate. Această organizare răspunde diversificării practicilor de învățare şi cercetare, oferind condiții pentru concentrare, schimb de idei şi colaborare interdisciplinară. În acelaşi timp, accesibilitatea serviciilor şi a infrastructurii trebuie să rămână o prioritate, astfel încât beneficiile transformării digitale să fie disponibile tuturor membrilor comunității universitare.

Nu în ultimul rând, biblioteca universitară trebuie să îşi consolideze ***funcția de susținere a memoriei instituționale şi a conservării patrimoniului ştiințific***. Publicațiile universitare, tezele şi disertațiile, colecțiile speciale şi documentele cu valoare patrimonială pot reprezenta componente importante ale identității academice. Conservarea acestora necesită politici coerente de digitizare, arhivare, gestionare a metadatelor şi asigurare a accesului pe termen lung. În paralel, dezvoltarea cooperării cu facultățile, centrele de cercetare şi alte instituții de informare poate favoriza utilizarea eficientă a resurselor şi integrarea bibliotecii în proiectele strategice ale universității.

Prin urmare, biblioteca universitară din 2030 trebuie concepută ca o infrastructură academică integrată, în care resursele informaționale, competențele profesionale, tehnologiile digitale şi serviciile de sprijin pentru cercetare funcționează complementar. Performanța sa nu ar trebui evaluată exclusiv prin dimensiunea colecțiilor, numărul accesărilor electronice sau gradul de automatizare, ci şi prin contribuția la calitatea procesului educațional, vizibilitatea cercetării, dezvoltarea competențelor informaționale şi respectarea principiilor integrității academice.

Concluzii

Biblioteca anului 2030 nu va fi definită exclusiv de numărul volumelor tipărite, de dimensiunea colecțiilor digitale sau de sofisticarea algoritmilor pe care îi utilizează. Identitatea sa va depinde, în primul rând, de capacitatea de a păstra valori esențiale într-un mediu informațional aflat în continuă transformare.

Ceea ce trebuie **păstrat** este misiunea educațională şi culturală a bibliotecii: accesul la cunoaştere, conservarea memoriei academice, autonomia intelectuală şi sprijinirea integrității ştiințifice. Ceea ce trebuie **schimbat** cuprinde metodele de organizare a informației, modelele de furnizare a serviciilor şi competențele necesare pentru a răspunde noilor practici de documentare. Ceea ce trebuie **construit** este o instituție capabilă să combine infrastructura digitală cu expertiza umană, eficiența tehnologică cu responsabilitatea etică şi accesul la resurse cu formarea spiritului critic.

Din această perspectivă, viitorul Bibliotecii Universității *Spiru Haret* din București nu presupune abandonarea tradiției, ci reinterpretarea ei în raport cu nevoile educației şi cercetării contemporane. Cartea nu dispare în mod necesar în fața algoritmului, după cum nici tehnologia nu trebuie respinsă pentru a conserva autenticitatea experienței culturale. Provocarea constă în construirea unui echilibru între permanență şi schimbare, între automatizare şi judecată profesională, între accesul rapid la informație şi înțelegerea aprofundată a acesteia.

În ultimă instanță, biblioteca viitorului va rămâne relevantă atât timp cât va oferi un cadru instituțional de încredere în care informația poate fi evaluată, cunoaşterea poate fi aprofundată, iar rezultatele cercetării pot fi conservate şi diseminate responsabil.

Biblioteca 2030 nu este, aşadar, doar o bibliotecă mai digitalizată, ci una care îşi asumă conştient rolul de partener al comunității academice şi contribuie la construirea unei universități mai informate, mai critice şi mai conectate la evoluțiile ştiințifice.

Bibliografie

1. Adetayo, A. J. (2023). *Artificial intelligence chatbots in academic libraries: The rise of ChatGPT. Library Hi Tech News, 40*(3), 18–21. https://doi.org/10.1108/LHTN-01-2023-0007
2. Association of College and Research Libraries. (2016). *Framework for information literacy for higher education*. American Library Association. https://www.ala.org/acrl/standards/ilframework
3. Boté-Vericad, J.-J., & Healy, S. (2022). *Academic libraries and research data management*. *Vjesnik bibliotekara Hrvatske, 65*(3), 171–193. https://doi.org/10.30754/vbh.65.3.1016
4. International Federation of Library Associations and Institutions. (2024). *IFLA Trend Report 2024: Facing the future of information with confidence*. https://www.ifla.org/trend-report/
5. Miao, F., & Holmes, W. (2023). *Guidance for generative AI in education and research*. UNESCO. https://doi.org/10.54675/EWZM9535
6. Zondi, N. P., Epizitone, A., Nkomo, N., Mthalane, P. P., Moyane, S., Luthuli, M., Khumalo, M., & Phokoye, S. (2024). *A review of artificial intelligence implementation in academic library services*. *South African Journal of Libraries and Information Science, 90*(2), 1–8. https://doi.org/10.7553/90-2-2399

PROGRAM

- **Biblioteca Centrul Braşov - Facultatea de Ştiințe Juridice şi Ştiințe Economice**
Data: 17.11.2026, ora 10.00; Bibliotecar: Gabriela Vişan
Tema: *Adaptare, inovare şi noi roluri profesionale în biblioteca universitară în era transformării digitale.*

- **Biblioteca Facultății de Psihologie şi Ştiințele Educației Bucureşti**
Data: 17.11.2026, ora: 12.00; Bibliotecar: Liliana Neg Popescu
Tema: *Biblioteca inteligentă în ajutorul studentului.*
Expoziție de carte universitară cu profil psihologic şi educațional
„Ghidul de acces la bibliotecile Universității *Spiru Haret*": https://www.spiruharet.ro/data/ghiduri/ghid_acces_la_bibliotecile_online_ush-2017.pdf
Baze de date ştiințifice (Acces gratuit)

- **Biblioteca Facultății de Ştiințe Economice Bucureşti**
Data: 17.11.2026, ora: 14.00; Bibliotecar: Manon Grasu
Tema: *Biblioteca-un mediator competent între studenți şi cunoaştere*
În cadrul *Zilelor Bibliotecii Universitare* vor fi prezentate bazele de date ştiințifice internaționale: *Proquest*, *Scopus*, *Jstore*, *EBSCO Academic Search Complete*, *Clarivate Analytics*, la care universitatea are abonamente, şi o expoziție de cărți şi periodice, cu profil economic. Studenții îşi vor putea deschide un cont individual (mobil) prin care vor putea accesa aceste baze de date în vederea documentării, folosind emailul instituțional.
https://www.jstor.org/register?redirectUri=/
https://www.youtube.com/watch?v=B5MaXgbhOTw
http://www.anelisplus.ro/
Pentru orientare, poate fi folosit „Ghidul de acces la bibliotecile Universității *Spiru Haret*": https://www.spiruharet.ro/data/ghiduri/ghid_acces_la_bibliotecile_online_ush-2017.pdf

- **Biblioteca Facultății de Ştiințe Juridice şi Ştiințe Administrative Bucureşti**
Data: 18.11.2026, ora: 10.00; Bibliotecari: Magda Mihăilescu, Denisa Negoiță
Tema: *Construim cunoaştere sau consumăm răspunsuri prefabricate? Dincolo de răspunsurile generate de AI: puterea cărții şi sensul bibliotecii universitare*

- **Biblioteca Facultății de Ştiințe Juridice, Economice şi Administrative Craiova**
Data: 19.11.2026, ora 10.00; Bibliotecar: Oana Luiza Oprănescu
Tema: *Biblioteca 2030 – vom mai şti să gândim fără ajutorul tehnologiei?*
Se vizitează biblioteca şi sălile de lectură, vor fi prezentate bazele de date ştiințifice internaționale, va fi organizată o expoziție de carte.

- **Biblioteca Facultății de Medicină Veterinară Bucureşti**
Data: 19.11.2026, ora 10.30; Bibliotecar: Viorica Stoian
Tema: *Bibliotecile moderne organizează ateliere unde utilizatorii, învata cum să folosească instrumente de IA generative şi cum să formuleze instructiuni eficiente.*

- **Biblioteca Facultății de Educație Fizică şi Sport Bucureşti**
Data: 19.11.2026, ora 11.00; Bibliotecar: Elena Beatrice Constantinescu
Tema: *Aplicații practice ale AI şi tehnologiei în biblioteci, stategii naționale de modernizare.*
În cadrul programului *în ajutorul studentului anului I*, Biblioteca Facultății de Educație Fizică şi Sport, organizează lecții de inițiere cu tema *„Biblioteca universitară" – centru de informare şi documentare*.
Studenții vor afla despre cele mai importante resurse informaționale ale bibliotecii: catalogul electronic, biblioteca electronică, repozitoriul instituțional digital şi colecțiile sălii de lectură.

- **Biblioteca Facultății de Inginerie şi Informatică Bucureşti**
Data: 19.11.2026, ora: 12.00; Bibliotecar: Codruța Drăgotescu
Tema: *Utilizarea inteligenței artificiale în mediul universitar*.
În cadrul programului vor fi prezentate bazele de date ştiințifice internaționale: *Proquest*, *Scopus*, *Jstore*, EBSCO *Academic Search Complete*, *Clarivate Analytics*, la care universitatea are abonamente, şi o prezentare a bibliotecii facultății, cu participarea studenților şi a profesorilor. Studenții îşi vor putea deschide un cont individual (mobil) prin care vor putea accesa aceste baze de date în vederea documentării, folosind emailul instituțional.
https://www.jstor.org/register?redirectUri=/
https://www.youtube.com/watch?v=B5MaXgbhOTw
http://www.anelisplus.ro/
Pentru orientare, poate fi folosit „Ghidul de acces la bibliotecile Universității *Spiru Haret*": https://www.spiruharet.ro/data/ghiduri/ghid_acces_la_bibliotecile_online_ush-2017.pdf

- **Biblioteca Facultății de Ştiințe Economice Câmpulung**
Data: 19.11.2026, ora: 12.00; Bibliotecar: Monica Tolea
Tema: *Biblioteca 2030: ce va rămâne din biblioteca pe care o ştim? Dincolo de cărți şi algoritmi: ce păstrăm, ce schimbăm, ce costruim?*

Definirea motivației

Asistăm neputincioşi la o polarizare grotescă: pe de o parte, avem zeci, sute de olimpici la matematică, fizică, informatică, chimie, robotică, şi multe alte discipline, copii excepționali, gata să se măsoare de la egal la egal cu cele mai luminate minți ale planetei Pe de altă parte, avem un întuneric aproape absolut, o masă considerabilă de elevi pentru care un text de câteva paragrafe devine o expediție în necunoscut, iar o problemă elementară de matematică se transformă într-un exercițiu de supraviețuire intelectuală. Parcă am avea două sisteme educaționale care funcționează în două aripi ale aceleiaşi clădiri fără legătură între ele. Unul produce performanță, celălalt produce statistici îngrijorătoare. Unul formează oameni cu cunoştințe solide, celălalt, consumatori năuci de conținut online. Unul îndeamnă la studiu, celălalt la scroll până îți amorțesc degetele. Este lupta dintre bibliotecă şi motorul de căutare. Pe nesimțite, ignoranța devine o formă de eficiență. Dacă nu ştii cine a fost Newton sau cum se înmulțesc mamiferele, nu-i nicio nenorocire. Important este să ai conexiune la internet şi să nu se descarce bateria înainte să afli. Precizare: ignoranța nu are neapărat vreo legătură cu inteligența artificială. Nu ar fi etic să o transformăm în țapul ispăşitor al unei societăți care îşi descoperă, cu uimire, propria lene intelectuală. Inteligența artificială nu a inventat lipsa de curiozitate, nu a desființat biblioteca şi nici nu a obligat pe cineva să abandoneze lectura sau studiul. Rolul acesteia este de a oferi un instrument extraordinar de puternic, pe care unii îl folosesc pentru a-şi extinde cunoaşterea, iar alții pentru a evita orice efort de a o dobândi. Diferența este fundamentală. Un elev care foloseşte inteligența artificială pentru a-şi completa studiul va câştiga enorm. Dacă ar folosi-o doar pentru a obține repede răspunsul fără să înțeleagă problema, va pierde degeaba câteva minute şi va avea iluzia că a învățat ceva.

Rezultatele îngrijorătoare ale testelor PISA din ultimii ani au pus pe jar comunitatea educațională. Între timp, lumea academică şi cea a cercetării educaționale nu au stat cu mâinile în sân. Dimpotrivă, asistăm la o adevărată revoluție conceptuală, în care educația tradițională este regândită prin prisma ştiințelor cognitive, a neuroştiințelor, a învățării asistate de tehnologie şi a educației incluzive. Se cercetează mecanismele memoriei, atenția, procesele de înțelegere, felul în care creierul prelucrează informația şi condițiile în care învățarea devine eficientă. Avem teorii, modele, metodologii, aplicații şi instrumente digitale. Avem, cu alte cuvinte, o întreagă industrie a teoretizării educației. Carol Dweck, în *Mindset*, volumul publicat în 2006, a evidențiat distincția între mentalitatea obiectivă şi mentalitatea de creştere (*growth mindset*). Felul în care percepem propriile abilități influențează disponibilitatea de a învăța, de a persevera şi de a depăşi dificultățile. Cu alte cuvinte, nu trebuie să te consideri condamnat la studiul unor lucruri pe care le cunoşti deja. Poți progresa, poți greşi, poți încerca din nou. O perspectivă sănătoasă, numai că aceasta presupune un ingredient pe care nicio teorie psihologică nu-l poate instala prin simpla publicare a unei cărți: dorința de a iscodi. Aici ne confruntăm cu una dintre marile probleme ale educației contemporane: motivația. Sau, mai exact, absența acesteia. Cauza? Cultura recompensei imediate. O atingere a ecranului produce un rezultat instantaneu. Totul este afişat acolo: informația ştiințifică, divertismentul, comunicarea, cumpărăturile, jocurile, validarea socială, viața intimă. Învățarea funcționează însă după o logică opusă. Este un proces lent, uneori frustrant, în care rezultatele nu apar imediat. Trebuie să citeşti, să repeți, să greşeşti, să revii, să înțelegi. Un creier obişnuit cu recompense rapide poate ajunge să perceapă efortul intelectual ca pe o activitate neatractivă. Un videoclip de treizeci de secunde oferă o succesiune de imagini, sunete şi surprize. O carte de trei sute de pagini cere concentrare, imaginație şi răbdare. Primul oferă satisfacție imediată. A doua promite un podium pentru care trebuie să lupți şi un succes nesigur. Nu e o competiție. Doar o luptă pentru definirea motivației.

Dragoş CIOCĂZAN

Trifoiul cu patru foi – „Norocosul” – un simbol ancestral strămoşesc

Când eram copii căutam înfrigurați prin poienile cu trifoi spre a găsi *Norocosul* – trifoiul cu patru foi. Dacă aveam acest noroc, îl puneam în sân şi ne puneam o dorință. Asta pentru că printre simbolurile vegetale ancestrale geto-dace putem aminti: *Pomul Vieții, Floarea Vieții, Trandafirul Heraldic, Fructul Vieții*, şi *Trifoiul cu patru foi* sau *Floarea Scut*. Acesta din urmă apare chiar pe scutul regelui Decebal de pe *Columna lui Traian* de la Roma, pe Monumentul de la Adamclisi (*Biserica Omului*), pe cupola mausoleului mormânt al Regelui trac-odris Seuthes III (trifoi cu patru foi, colorat în roşu, galben şi albastru).

Simbolul trifoiul cu patru foi (*Norocosul*) este unul special. La aproximativ 10.000 de trifoiuri cu trei frunze există un singur trifoi cu patru frunze. Cea de-a patra frunză este considerată a fi şansa şi norocul accidental al omului, sau intervenția divinității în destinul găsitorului (celui ce îl posedă). Trifoiul cu patru foi era cunoscut ca simbol regal geto-dac şi era reprezentat pe scutul marilor conducători ai geto-dacilor. La Roma (Italia), pe Columna lui Traian, regele Decebal are un astfel de scut. În *Muzeul* din localitatea Adamclisi (*Pământul lui Adam* (Adam – Clisi), cel care a fost construit ca un *Lapidarium* şi adăposteşte originalele elementelor arheologice aflate în zona monumentului *Tropaeum Traiani* (cunoscut ca şi „Biserica Omului”, aşa cum o numeau turcii din Dobrogea), se află şi originalul statuii zeității centrale, numită şi „trofeu”. Tot în acest muzeu se află şi macheta monumentului reconstituit. Privind atent, pe toate părțile, statuia trofeului, aveam să aflu sub subțioara dreaptă a statuii originale imaginea unui dac ce stă liniştit, aşezat, fiind protejat de Divinitatea aflată la partea superioară. Cu mâna dreaptă ridicată, el parcă închină o cupă (rhyton) zeului ce-l protejează). „*Şade de-a dreapta Tatălui!*” Chiar spatele pare a-i fi protejat de un scut, iar partea de jos pe care stă este plină de simbolul regal daco-get al *Trifoiului cu patru foi*, alături simbolului cu *Pomul Vieții*. Acest dac – prin ce minune – nu mai apare pe statuia reconstituită a monumentul refăcut. Subțioara dreaptă a statuii zeului este „curată”, fără nici un chip uman.

La aproximativ 10.000 de trifoiuri cu trei frunze există un singur trifoi cu patru frunze.
A patra frunză este considerată a fi şansa şi norocul accidental al omului, sau intervenția divinității în destinul găsitorului.

Norocul de a ne afla pe teritoriul „*Grădinii Maicii Domnului*”, loc protejat de Dumnezeu, loc sărutat de Papa Ioan Paul al II-lea în anul 1999 (ce ştie oare papalitatea şi nu ne spune?), face ca acest simbol să îşi dovedească încă o dată autenticitatea şi valoarea. Scutul marelui rege Decebal are pe el simbolul ancestral al norocului, *Trifoiul cu patru foi*. Pe cupola mausoleului mormânt al Regelui trac-odris Seuthes III de la Kazanlak (Bulgaria), apare simbolul *Trifoiului cu patru foi*, dar colorat în roşu, galben şi albastru, ca şi tricolorul nostru din ziua de astăzi. De-a lungul mileniilor trecute, marele şi atotputernicul Imperiu Roman le-a ridicat statui colosale din materiale scumpe (Arcul lui Constantin cel Mare, Columna Traiana, Arcul de triumf al lui Galeriu din Salonic, statui colosale din Roma şi din multe muzee ale lumii). Multe alte popoare le-a preluat numele (cele nordice) şi le-au păstrat un respect nemaipomenit acestor salvatori de omenire protejați de Dumnezeu. De ce toate acestea? Pentru că încă se mai găsesc exemplare de trifoi cu patru foi, respectiv, apar în sânul acestui popor special oameni speciali, născuți cu o misiune divină şi mai avem o şansă de a fi ceea ce am fost odată.

George V. GRIGORE

Surse: wikipedia.org; facebook.ro; ziarulnatiunea.ro;

Invitații în lumea artelor plastice

Valeria BARA: *Să căutăm lumina nu doar în lumea din jurul nostru, ci şi în noi înşine şi, mai ales, să încercăm să fim noi înşine o lumină pentru ceilalți.*

Cotidian, înainte de apariția zorilor, deschid calculatorul. Vreau văd ce mai este interesant în mod special în lumea minunată a picturii. Caut, caut şi iată ce am descoperit: o femeie robot a rămas însărcinată şi are în pântec o viitoare viață de om…Un tablou cu o temă pe care o văd pentru prima dată. Autor, Valeria Bara. Cum a apărut acest proiect?

– Uneori, o pictură se naşte dintr-o imagine, alteori dintr-o emoție sau dintr-o întrebare la care încercăm să găsim răspuns. Această lucrare s-a născut dintr-un gând despre viitorul omenirii şi despre legăturile, uneori invizibile, care unesc tot ceea ce există. Punctul de plecare a fost o provocare artistică, un concurs dedicat *Bionantismului*, care m-a determinat să reflectez asupra relației dintre natură, tehnologie şi om. Am încercat să dau acestei idei o formă vizuală. Tehnologia a căpătat în pictura mea chip uman, chipul unei femei care poartă în pântece o nouă viață. Am dorit ca această ființă, deşi alcătuită din elemente mecanice, să transmită ceva profund omenesc: grija, protecția şi misterul maternității. Dar dincolo de această imagine există un alt mesaj, poate chiar mai important. Oricât de departe ar ajunge progresul tehnologic, el nu se poate desprinde de natură. Din ea îşi extrage resursele, din ea îşi primeşte energia şi tot de ea depinde existența sa. Astfel, am încercat să reprezint un ciclu al existenței: natura dă naştere posibilității tehnologiei, tehnologia modelează lumea omului, iar omul rămâne, prin însăşi esența sa, parte a naturii. Totul este legat. Nimic nu există cu adevărat independent. În centrul acestei legături am aşezat copilul nenăscut, simbol al continuității vieții, al speranței şi al viitorului. Poate că, în cele din urmă, pictura nu vorbeşte atât despre tehnologie, cât despre fragilitatea şi frumusețea vieții şi despre responsabilitatea noastră față de lumea pe care o lăsăm celor ce vin după noi.

– **Să precizăm că *Bionantismul* este o mişcare artistică ce îmbină natura, tehnologia şi fantezia într-o simbioză unică. (…)**

Care sunt următoarele manifestări expoziționale la care veți participa?

– Luna decembrie va avea pentru mine o semnificație aparte, deoarece pregătesc o expoziție personală, ca membră a Asociației Artiştilor Plastici Satu Mare. În acelaşi timp, voi continua să particip la manifestările expoziționale organizate de Asociația Artiştilor Plastici Satu Mare, în cadrul căreia am onoarea de a ocupa funcția de vicepreşedinte executiv şi de a modera vernisajele. Sunt, de asemenea, membră a Asociației Artiştilor Plastici Bucureşti, apartenență care îmi oferă noi perspective şi posibilități de participare la viața artistică. Îmi doresc, de asemenea, să continui parcursul artistic şi dincolo de granițele țării, participând cu bucurie la expozițiile internaționale la care voi fi invitată. Consider că fiecare asemenea întâlnire reprezintă nu doar o oportunitate de a-mi prezenta lucrările unui public nou, ci şi o experiență de îmbogățire sufletească şi artistică. (...)

– **La final, vă rugăm să transmiteți un mesaj numeroşilor oameni care vă admiră tablourile fie în realitate, fie pe internet.**

– În primul rând, doresc să le mulțumesc din suflet tuturor celor care se opresc, fie şi pentru câteva clipe, în fața lucrărilor mele. Pentru mine, pictura este o formă de mărturisire tăcută. Prin culoare, formă şi lumină încerc să exprim ceea ce uneori cuvintele nu reuşesc să cuprindă.(…) Le sunt profund recunoscătoare tuturor celor care îmi urmăresc activitatea, care mă încurajează şi care îmi oferă, prin aprecierile lor, bucuria de a merge mai departe pe acest drum.

Iar dacă ar fi să transmit un singur gând, acesta ar fi: *Să căutăm lumina nu doar în lumea din jurul nostru, ci şi în noi înşine şi, mai ales, să încercăm să fim noi înşine o lumină pentru ceilalți*. Pentru că eu cred că frumusețea poate încânta privirea, dar numai binele poate da adevărata frumusețe sufletului omenesc.

– **Frumoase cuvinte, felicitări din toată inima. Este momentul acum să arătăm şi alte tablouri pe care le semnați… Concluzia? Cu adevărat impresionant! Felicitări! Îi urăm mult succes la viitoarea expoziție personală de pictură din luna decembrie 2026.**

Aristotel BUNESCU
https://agentiadepresaculturalasisportiva.wordpress.com

KAKISTOCRAȚIA.

Când incompetența sau impostura ajunge la putere (VI)

Motto: „*I think maybe we have a kakistocracy right now, but we'll get through it."/*
„*Cred că poate avem parte de o kakistocrație în acest moment, dar vom trece peste asta!"* (George Clooney*)*

(urmare din nr. 1203)

Florin MACIU

România, plai de kakistocrație

Vom spune câteva vorbe şi despre România de azi, cu speranța că acei care se obosesc cu cititul articolului îşi vor activa spiritul critic şi îl vor îndrepta asupra noastră sau a celor despre care vorbim. Reamintim ceea ce am spus la început: nu există oameni proşti; există însă nepricepuți care, din hazard sau nu, ocupă posturi cheie în stat. Toți putem fi nepricepuți, dar nu toți avem pretenții absurde şi orgolii. Unii au şi consideră că sunt înzestrați de la natură să conducă, iar alții îi promovează. Unii se promovează între ei. Interesele personale şi de grup nu au margini, se pare. Cât (?) timp mai există un stat şi funcții de ocupat, se aplică principiul din particrație, ***tu ai grijă de stat că eu am grijă de partid*** (*Ba chiar un şef de partid mi-a spus în privat: «Asta cu România e problema ta, cu partidul e problema mea»*). Expresia a devenit rapid o formulă intens folosită în spațiul public românesc pentru a descrie kakistocrația modernă sau cinismul liderilor politici care pun interesul propriului partid mai presus de interesul general al statului.Nu ne vom ocupa de cel care, în viziunea unora, este singurul care trebuie să se îngrijească de stat.

În analizele politice şi academice din România, perioada 2017–2019 este considerată de numeroşi politologi şi jurnalişti drept cel mai clar exemplu modern de kakistocrație. În acest interval, criteriul competenței profesionale a fost înlocuit vizibil cu cel al loialității oarbe față de liderul politic al vremii, aducând în cele mai înalte funcții ale statului persoane nepregătite.

Dacă privim istoria modernă în ansamblu, România a experimentat acest fenomen atât într-un cadru democratic, cât şi în unul totalitar.

2017–2019 a devenit în discursul public din România un sinonim pentru selecția inversă a elitelor. Unii vorbesc despre selecția pe bază de docilitate. Noi, fără să contrazicem pe nimeni, credem că această strategie nu şi-a atins scopul. Funcția de prim-ministru a fost încredințată unei figuri politice fără greutate proprie la acel moment, selectată de conducerea partidului tocmai pentru a nu contesta deciziile venite din exteriorul guvernului. Perioada a fost marcată de gafe frecvente de limbaj, erori geografice şi gramaticale de la tribuna executivului şi numirea unor miniştri cheie (la educație, agricultură sau economie) criticați dur de societatea civilă pentru incompetență sau declarații absurde. Consecința a fost degradarea accentuată a prestigiului instituțiilor publice, proteste de stradă etc.

Perioada 2018–2019 a rămas, în istoria recentă a României, drept una dintre cele mai dense etape în gafe administrative şi diplomatice. Aflat într-o vizită în SUA, primul ministru a anunțat public intenția României de a-şi muta ambasada din Israel de la Tel Aviv la Ierusalim. Declarația a încălcat grav linia oficială a Uniunii Europene şi procedurile constituționale interne (decizia aparține preşedintelui țării), provocând anularea bruscă a unei vizite oficiale strategice a Regelui Abdullah II al Iordaniei la București. Nu menționăm mai multe gafe, deşi nu sunt de scuzat, fiindcă le punem pe seama lipsei de experiență şi a suprasolicitării venite subit, după o lungă perioadă (circa 9 ani) de relativă vegetare la Bruxelles (a avut activitate, dar nu a devenit o persoană notabilă).

Există argumente în favoarea unei guvernări eficiente (creştere economică solidă, creşterea puterii de cumpărare, venituri bugetare în creştere, iar guvernul a gestionat cu succes, din punct de vedere tehnic, prima preşedinție rotativă a Consiliului Uniunii Europene, asigurată de România, în prima jumătate a anului 2019. Au existat şi dezechilibre; printre ele, menționăm indicele mare al inflației şi absorbția redusă a fondurilor europene.

Din ce am văzut până acum, kakistocrația conduce la faliment, la catastrofă, la pierderi majore pe mai multe planuri. Gafele de atunci au generat anumite fricțiuni diplomatice. Unii spun că măsurile luate au pus presiuni mari pe guvernele ce au urmat. Rămâne să mai analizăm dacă greaua moştenire sau incompetența celor care au urmat la conducere a prevalat. Am fi curioşi cum caracterizează cititorii această perioadă pe care am specificat-o, comparând-o cu altele, la alegerea lor.

În 26 [mai] ne luptăm cu tuta, cu analfabeta – a fost evaluarea unui opozant cu renume de la un partid *respectabil*. Au urmat şi alții care au folosit termenul. În limbajul curent, *tută* înseamnă o persoană (de obicei femeie) considerată proastă, naivă, neghioabă sau care vorbeşte fără rost (prostănacă, tontă).

Ne refugiem în trecut, în anii 1980. Sub influența Elenei Ceauşescu (promovată artificial ca *savant de renume mondial* în ciuda lipsei unor studii reale), promovarea în structurile de partid şi de stat nu se mai făcea pe baza abilităților, ci exclusiv pe baza servilismului absolut. Atunci, într-adevăr, s-a prăbuşit standardul de viață. S-a anunțat triumfător că România a plătit datoriile externe, dar sumele uriaşe eliberate prin stingerea datoriei nu au fost redirecționate către îmbunătățirea nivelului de trai al populației (alimente, căldură, curent), ci au continuat să alimenteze şantierele uriaşe ale regimului. Parcă aici e mai clară kakistocrația, pentru cei care au trăit vremurile. Dar ce supli eram!

De la eşec diplomatic la kakistocrație: Cum a transformat haosul politic de la București vizita premierului Japoniei într-o farsă națională

Ignorarea premierului Japoniei, Shinzo Abe, în ianuarie 2018 la București, este considerată de analiştii politici unul dintre cele mai pure şi clare exemple practice de kakistocrație din istoria modernă a României. Acest episod nu a fost doar o eroare diplomatică izolată, ci a expus incapacitatea structurală de funcționare a aparatului de stat în momente de criză politică, generată direct de promovarea unor oameni nepregătiți în funcții cheie. O vizită de un asemenea calibru (prima vizită a unui premier japonez în România după mai bine de un secol) se planifică cu luni înainte de către ministere, servicii de protocol şi diplomați. Faptul că demisia premierului cu o seară înainte a paralizat complet Palatul Victoria arată că instituțiile statului nu funcționau pe baza unor proceduri solide, ci erau total dependente de persoana unui lider. Niciun oficial secundar sau ministru interimar nu a avut competența, curajul sau inițiativa de a prelua protocolul şi de a-l primi oficial pe Shinzo Abe, o dovadă clară de management dezastruos.

În loc să fie primit la nivelul executivului pentru discuții economice şi geopolitice strategice, premierul uneia dintre cele mai mari puteri economice ale lumii a fost trimis să viziteze Muzeul Satului din București pentru a umple timpul din program. Această soluție de avarie a reflectat o lipsă cronică de viziune şi o naivitate crasă a celor care gestionau aparatul de stat în acel moment, incapabili să înțeleagă gravitatea jignirii aduse protocolului nipon.

Mecanismul din spatele acestei gafe a fost specific kakistocrației: elita politică aflată la putere în acel moment era complet absorbită de reglările de conturi interne şi de demiterea propriului premier. Interesul strategic al țării şi imaginea internațională a României au fost complet ignorate pentru că decidenții nu aveau capacitatea intelectuală sau politică de a separa luptele din partid de obligațiile de stat.

Presa internațională a relatat pe larg cum premierul Japoniei „nu a găsit pe nimeni acasă" la București. Vizita era însoțită de o delegație masivă de oameni de afaceri japonezi. Lipsa de dialog la nivel înalt a amânat sau anulat potențiale investiții majore. Pe scurt, episodul *Shinzo Abe la Bucureşti* rămâne în manualele de ştiințe politice din România ca o dovadă vie a modului în care impostura şi lipsa de profesionalism la nivel guvernamental pot sabota instantaneu decenii de muncă diplomatică.

Să mai rămânem puțin la capitolul diplomație.

De la incompetență la sabotaj: Radiografia kakistocratică a politicii externe româneşti în relația cu China

Vizita unor foşti premieri români la Beijing în septembrie 2025 şi reacția extrem de dură a Ministerului Afacerilor Externe (MAE) exemplifică o profundă lipsă de coerență strategică şi o coliziune brutală între diplomația paralelă (neoficială) şi angajamentele geopolitice ferme ale statului. Dacă este privită din perspectiva ştiințelor politice, această situație nu se încadrează în definiția clasică a kakistocrației (guvernarea celor incompetenți), ci mai degrabă în ceea ce analiştii numesc conflict de poziționare geopolitică într-un context de securitate critic.

Iată o analiză a complexității acestui moment prin prisma unor argumente contradictorii. Reacția virulentă a MAE a fost dictată de contextul geopolitic extrem de tensionat.

Parada militară de la Beijing a marcat un moment istoric sensibil: apariția comună în public a liderilor Xi Jinping, Vladimir Putin şi Kim Jong-un. MAE a considerat că prezența unor foşti prim-miniştri ai unui stat NATO şi UE în aceeaşi fotografie oficială cu Vladimir Putin – pe numele căruia există un mandat internațional de arestare – sabotează direct poziția diplomatică oficială a României. Ministerul a ținut să specifice public că cei doi s-au reprezentat doar pe ei înşişi, nu statul român, pentru a evita ca aliații strategici (SUA şi UE) să interpreteze vizita ca pe un canal oficial de validare a axei Beijing-Moscova. Interesant, zicem noi, tupeul de a rămâne pe poziții şi de a susține gestul ostil față de China al MAE. Nu ştim dacă decizia a fost pripită sau premeditată, dar, în accepțiunea noastră, a fost lipsită de viziune pe termen lung.

Din motive care țin, probabil, de modul lor de a gândi, chinezii consideră că România şi China au o relație istorică de prietenie (România a recunoscut Republica Populară Chineză extrem de repede, fiind a treia țară, şi a avut un rol istoric decisiv în admiterea acesteia la ONU, în 1971). În diplomația mare, marile puteri folosesc adesea foşti demnitari (care nu mai angajează statul din punct de vedere juridic) pentru a menține deschise punțile de comunicare cu superputeri economice precum China. Unul dintre cei în cauză a explicat că a participat ca persoană particulară şi că prezența sa a avut rolul de a conserva o memorie instituțională şi relații cruciale într-o lume multipolară. Criticii MAE au argumentat că atacarea publică a acestei vizite a jignit inutil gazda chineză, periclitând oportunitățile economice de care România are nevoie. Astfel de canalele de legătură neoficiale (backchannel diplomacy) se practică peste tot.

În condițiile în care şeful statului chinez a fost, de curând, în vizită oficială în SUA, nu credem că mai are rost să discutăm despre alinierea completă a României la exigențele de securitate ale NATO sau despre alte expresii ale limbajului de lemn practicat de ageamii sau neghiobi. Ne-a obligat vreun factor extern să ne comportăm aşa? Noi credem că am ratat folosirea capitalului politic personal pentru a menține punți de legătură cu a doua economie a lumii, iar scandalul, cu rezonanță internațională, i-a bucurat doar pe duşmanii noştri (or fi ei şi în interior?).

Beznă programată: Kakistocrația şi colapsul sistemului energetic național

De multe ori, guvernele îşi asumă termene rigide de decarbonizare în cadrul unor tratate internaționale sau pentru a accesa fonduri europene (cum ar fi Mecanismul de Redresare şi Reziliență). Problema apare atunci când birocrația şi ideologia ecologică devansează realitatea tehnică din teren. Aceasta nu este neapărat incompetență pură (kakistocrație), ci ierarhizarea dogmatică a unor ținte politice externe în detrimentul securității energetice naționale. Când incompetența de planificare devine critică şi amenință stabilitatea rețelei, statele tind să suspende deciziile ideologice. Un exemplu recent este chiar comportamentul autorităților de la Bucureşti: în fața riscului unui deficit major, România a notificat oficial Comisia Europeană pentru a amâna închiderea grupurilor pe cărbune de la Turceni şi Craiova, punând pe primul loc, finalmente, stabilitatea Sistemului Energetic Național în fața calendarelor asumate inițial. Totuşi...

Când dinamica unei țări se schimbă radical, iar aceasta trece dintr-o poziție istorică de exportator net de energie electrică în importator net, în absența unor constrângeri externe absolute şi fără a pune nimic în loc, analiza publică şi academică tinde să depăşească conceptul simplu de eroare de planificare. În ştiințele politice şi economice, se pare că acest fenomen este definit exact ca o intersecție toxică între incompetență sistemică (selecție inversă) şi cleptocrație strategică. Unii, mai emoționali, vorbesc despre trădare. Noi am zis, nu numai cu acest prilej, că este politică fără strategie.

În vreme ce capacitățile poluante sunt adesea scoase din funcțiune la termenele fixe stabilite (şi nu sunt conservate, ci lăsate în paragină), construcția noilor unități (centrale nucleare, hidrocentrale mari, grupuri pe gaz) durează ani de zile şi suferă frecvent întârzieri logistice (sau încontrări care nu au multe explicații, ale unor persoane ajunse pe criterii stupide de partid la conducerea statului). Chiar dacă cei care ne conduc nu sunt literalmente proşti (idee susținută de noi *ab initio*), incapacitatea unui aparat birocratic complex de a sincroniza o tranziție tehnologică uriaşă cu realitățile economice şi de securitate, credem că poate căpăta eticheta de kakistocrație, pe deplin (se pare că vecinii din sud ne-au arătat ce se va întâmpla, dar au omis să ne spună şi cum se numeşte această situație de incompetență).

Diagnosticul este că avem o combinație de *cleptocrație de oportunitate şi selecție inversă a managementului* (eufemismul s-ar traduce prin faptul că, dacă facem un clasament al oamenilor capabili de un management ferm, ştiințific şi documentat, îi punem la conducere pe cei din coada listei, contrar logicii, dar conform unor interese restrânse).

Importul de energie electrică este o afacere extrem de profitabilă pentru intermediari *(băieții deştepți*, tolerați de ani de zile, din energie). Când producția internă scade, statul este obligat să cumpere de pe piețele externe sau spot. Sumele uriaşe vehiculate în aceste tranzacții şi comisioanele conexe creează stimulente financiare masive pentru a menține status-quo-ul sau chiar pentru a întârzia deliberat investițiile în capacități noi de stat. Vorbim despre *cleptocrația de oportunitate.*

Companiile strategice de stat (producători, transportatori) şi ministerele de resort au fost deseori populate cu cadre numite politic, fără expertiză în managementul sistemelor energetice complexe. Aceşti lideri sunt incapabili să gestioneze proiecte de miliarde de euro (care durează mai mulți ani) sau să gândească o strategie de securitate dincolo de următorul ciclu electoral. Noi numim asta incompetență sau, cum spuneam mai sus, *selecție inversă a managementului*.

Cleptocrația de oportunitate ne determină să ajungem la situația în care instituțiile publice şi companiile strategice din energie nu mai funcționează pentru interesul național (asigurarea energiei ieftine şi sigure), ci sunt *capturate* de rețele politico-economice care profită de pe urma dezechilibrelor (cum ar fi importurile masive sau contractele de consultanță blocate). Specialiştii numesc asta *stat captiv (capturat).* Selecția inversă conduce la incapacitatea cronică a guvernanților de a privi dincolo de termenul scurt. Deoarece construcția unei centrale nucleare sau hidrocentrale durează două mandate, politicienii preferă să aloce banii către măsuri populiste imediate, ignorând faptul că lipsa de energie va arunca în aer prețurile şi competitivitatea industrială câțiva ani mai târziu. Fenomenul este denumit *miopie politică*.

Noi nu o să punem accentul pe trădare, poate şi pentru faptul că este dificil de dovedit. Decidenții nu semnează acte din dorința de a distruge România, ci din oportunism politic pe termen scurt, dorința de a raporta bife ideologice (pentru imagine externă) şi din presiunea de a satisface grupuri de interese financiare imediate. Rezultatul final este catastrofal şi seamănă cu un sabotaj, însă motorul lui este egoismul şi prostia managerială, nu neapărat o conspirație clasică. Când o țară cu resurse (cărbune, gaz, potențial hidro, nuclear) devine dependentă de importuri fără să fi fost forțată de un război sau de o criză globală inevitabilă, este absolut corect să vorbim despre o formă de *kakistocrație cleptocratică*.Este vorba despre o guvernare în care cei numiți la conducere sunt fie prea incompetenți ca să înțeleagă riscurile sistemice, fie fac parte dintr-un sistem care profită financiar direct din administrarea penuriei şi a importurilor scumpe.

Aşa credem noi şi aşteptăm să vină cineva să ne contrazică, să ne explice ce minte încâlcită avem şi ce rațiune somnoroasă. Poate ne-am supăra, dar ne-am linişti... Lucrurile merg bine.

S-aprobat, în 2026, o Ordonanță de Urgență care introducea garanții financiare uriaşe pentru a opri specula. Totuşi, actul normativ nu a mai apucat să fie publicat în Monitorul Oficial, deoarece Guvernul a căzut. Te apucă un râs nervos. Problema este de ani de zile.

Din câte am înțeles, ANRE (Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei) a preluat rapid măsurile din textul ordonanței ratate şi le-a adoptat oficial printr-un pachet amplu de modificări de reglementare. S-au prevăzut taxe de *seriozitate* şi garanții majorate substanțial, modificându-se şi regulamentele de licențiere. Nu este rău. Numai că noi pricepem că se puteau lua măsuri ferme şi fără adoptarea unui act normativ cu valoare de lege. De ce am stat atât? Pentru cine? Aflăm că în parlament s-au depus propuneri pe această temă, dar îndulcite. **(Va urma)**

DE LA VIOLENȚĂ LA DIALOG:
rolul profesorului, al familiei şi al comunității în construirea unui climat şcolar sigur

Şcoala este, prin definiție, un spațiu al formării, al încrederii şi al siguranței. Cu toate acestea, realitatea ultimilor ani arată că violența – fizică, verbală, psihologică sau digitală – a devenit o prezență tot mai vizibilă în viața cotidiană a instituțiilor de învățământ. Rapoartele internaționale atrag atenția că un număr semnificativ de elevi din întreaga lume se confruntă cu forme de agresiune din partea colegilor, iar consecințele acestor experiențe se reflectă în rezultatele şcolare, în starea de bine şi în parcursul lor ulterior de viață (UNESCO, 2019).

Violența şcolară nu poate fi înțeleasă doar ca un comportament individual deviant. Ea este simptomul unor relații fragile, al unor tensiuni nerezolvate şi, adesea, al unei comunicări deficitare între actorii educaționali. Din această perspectivă, prevenirea violenței presupune o schimbare de paradigmă: de la reacția sancționatoare la construirea, în mod deliberat, a unui climat bazat pe dialog, respect şi responsabilitate împărtăşită. Modelul ecologic propus de Bronfenbrenner (1979) oferă un cadru util pentru această abordare, arătând că dezvoltarea copilului este influențată simultan de microsistemele în care trăieşte – familia, clasa, grupul de prieteni – şi de interacțiunile dintre acestea.

Violența şcolară: delimitări conceptuale şi forme de manifestare

În sens larg, violența şcolară cuprinde orice comportament intenționat care produce suferință fizică sau psihică, care afectează demnitatea persoanei sau care perturbă desfăşurarea normală a activității educaționale. Literatura de specialitate distinge mai multe forme principale:

• **violența fizică** – lovire, îmbrâncire, deteriorarea bunurilor personale;

• **violența verbală** – insulte, amenințări, porecle jignitoare, ironii repetate;

• **violența psihologică şi relațională** – excludere din grup, izolare, răspândire de zvonuri, manipulare;

• **violența digitală (cyberbullying)** – mesaje ofensatoare, publicarea de imagini fără acord, hărțuire în rețelele sociale.

O formă specifică şi deosebit de nocivă este *bullyingul*, definit de Olweus (1993) prin trei criterii: intenționalitatea agresiunii, caracterul repetitiv şi dezechilibrul de putere dintre agresor şi victimă. În România, conceptul a primit consacrare legislativă prin Legea nr. 221/2019, iar Ordinul nr. 4343/2020 a aprobat metodologia de prevenire şi combatere a violenței psihologice – bullying în unitățile de învățământ, care prevede constituirea unor grupuri de acțiune antibullying la nivelul fiecărei şcoli. Cadrul legislativ actual, inclusiv Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, subliniază dreptul fiecărui elev la un mediu educațional sigur şi incluziv.

Este important de reținut că violența nu implică doar agresorul şi victima, ci şi martorii. Aceştia, prin tăcere, încurajare sau intervenție, pot amplifica ori pot stopa un episod de agresiune. Tocmai de aceea, programele eficiente de prevenție se adresează întregului grup, nu doar elevilor direct implicați (Neamțu, 2003; Debarbieux, 2006).

Rolul profesorului: de la autoritate la mediere

Profesorul ocupă o poziție-cheie în prevenirea violenței, deoarece el este adultul care observă zilnic dinamica grupului şi care poate interveni în timp real. Rolul său depăşeşte transmiterea de cunoştințe şi include dimensiunea de manager al clasei, de consilier şi de mediator al conflictelor.

Profesorul ca model comunicațional. Elevii învață mai mult din felul în care adulții se comportă decât din ceea ce aceştia spun. Un profesor care ascultă activ, care îşi exprimă dezacordul fără a umili şi care tratează greşeala ca pe o oportunitate de învățare oferă un model concret de rezolvare nonviolentă a tensiunilor. Comunicarea nonviolentă, în sensul propus de Rosenberg (2003) – observare fără evaluare, exprimarea sentimentelor şi a nevoilor, formularea unor cereri clare –, poate deveni un instrument cotidian al activității didactice.

Profesorul ca manager al climatului clasei. Regulile stabilite împreună cu elevii, rutinele previzibile şi consecvența în aplicarea lor reduc considerabil riscul apariției conflictelor. Un climat în care fiecare elev se simte văzut şi valorizat diminuează nevoia de a obține atenție sau statut prin agresivitate.

Profesorul ca mediator. Atunci când conflictul a apărut, abordarea restaurativă (Zehr, 2002) oferă o alternativă la sancțiunea pur punitivă: părțile sunt invitate să discute despre ceea ce s-a întâmplat, despre cine a fost afectat şi despre cum poate fi reparat prejudiciul. Această abordare responsabilizează agresorul, sprijină victima şi reconstruieşte relațiile din interiorul grupului.

Pentru a-şi îndeplini aceste roluri, profesorii au nevoie de formare continuă specifică, de sprijinul consilierului şcolar şi de o cultură organizațională care încurajează lucrul în echipă, nu gestionarea individuală, solitară, a situațiilor dificile.

Rolul familiei: primul spațiu al învățării relaționale

Familia este primul context în care copilul învață ce înseamnă să fii ascultat, să-ți exprimi emoțiile şi să gestionezi frustrarea. Stilul parental, modul de rezolvare a conflictelor în familie şi expunerea copilului la violență – inclusiv la cea din mediul online – influențează direct comportamentul acestuia în şcoală.

Contribuția familiei la un climat şcolar sigur se concretizează în mai multe direcții:

• dezvoltarea competențelor socio-emoționale ale copilului: empatie, autocontrol, toleranță la frustrare;

• supravegherea echilibrată a activității online şi discutarea deschisă a riscurilor asociate rețelelor sociale;

• comunicarea constantă cu profesorii, nu doar în momentele de criză;

• evitarea legitimării violenței prin mesaje de tipul „dacă te loveşte, loveşte-l şi tu".

Modelul parteneriatului şcoală – familie – comunitate elaborat de Epstein (2011) arată că implicarea părinților are efecte pozitive atunci când este sistematică şi bidirecțională. Şcoala nu trebuie să-i convoace pe părinți doar pentru a le comunica probleme, ci să-i implice în activități comune, în ateliere de parenting şi în elaborarea regulilor de conviețuire. La rândul lor, părinții devin parteneri reali atunci când recunosc şcolii autoritatea educațională şi susțin, acasă, mesajele transmise în clasă.

Rolul comunității: o rețea de protecție în jurul şcolii

Şcoala nu funcționează izolat. Autoritățile locale, poliția de proximitate, serviciile de asistență socială şi de protecție a copilului, organizațiile neguvernamentale, instituțiile culturale şi religioase, mass-media – toate influențează, direct sau indirect, climatul în care cresc copiii. Comunitatea poate contribui la prevenirea violenței prin:

• oferirea unor spații şi activități extraşcolare care canalizează energia tinerilor în direcții constructive (sport, artă, voluntariat);

• campanii de informare privind bullyingul, cyberbullyingul şi consumul de substanțe;

• intervenția rapidă şi coordonată a specialiştilor în cazurile grave;

• parteneriate cu universitățile pentru formarea cadrelor didactice şi pentru cercetarea fenomenului.

Un rol aparte îl au instituțiile de învățământ superior care pregătesc viitori profesori, psihologi şi educatori. Prin programele de formare şi prin activitățile de extensie universitară, acestea pot transfera în practica şcolară modele validate de prevenție şi intervenție.

Seminariile interactive de la Colegiul Universitar *Spiru Haret* - un exemplu de bune practici

Un exemplu concret de transpunere în practică a acestui parteneriat îl constituie activitățile de prevenire şi combatere a violenței organizate în perioada **11–14 noiembrie** la **Colegiul Universitar *Spiru Haret***. Activitățile s-au desfăşurat sub forma unor seminarii interactive, sub coordonarea managerului instituției, **conf. univ. dr. Lăcrămioara Hurloiu**, şi a formatorului **conf. univ. dr. Sebastian Chirimbu**, alături de **prof. sociolog Marcela Țibuleac** şi **prof. dr. Alina Călina**.

Seminariile au pornit de la premisa că prevenirea violenței nu se învață prin prelegeri, ci prin experiență, reflecție şi dialog. Participanții au fost implicați în activități precum:

• **analiza de studii de caz** inspirate din situații reale din şcoli, cu identificarea formelor de violență, a factorilor declanşatori şi a posibilelor intervenții;

• **jocuri de rol** în care participanții au experimentat succesiv perspectiva victimei, a agresorului, a martorului şi a profesorului mediator;

• **exerciții de comunicare nonviolentă** şi de reformulare a mesajelor conflictuale în mesaje centrate pe nevoi;

• **dezbateri** privind rolul familiei şi al comunității, cu accent pe perspectiva sociologică asupra factorilor de risc şi de protecție;

• **elaborarea în echipă a unor planuri de acțiune** pentru prevenirea violenței în clasă şi în instituția de învățământ.

Valoarea acestor seminarii constă în caracterul lor interdisciplinar: perspectiva managerială, cea psihopeda-gogică şi cea sociologică s-au completat reciproc, oferind participanților o imagine integrată asupra fenomenului. Mai mult, metodele interactive utilizate au reprodus, la scară mică, exact tipul de climat pe care seminariile şi-au propus să-l promoveze – un spațiu în care opiniile diferite sunt ascultate, conflictele sunt discutate deschis, iar soluțiile sunt construite împreună.

Prin astfel de inițiative, instituția universitară îşi asumă rolul de actor comunitar activ, contribuind la formarea unor profesionişti capabili să transforme şcoala într-un spațiu al dialogului.

Concluzii

Trecerea de la violență la dialog nu este rezultatul unei singure intervenții, ci al unui proces de durată, care presupune coerență, consecvență şi colaborare între toți cei implicați în educația copiilor şi a tinerilor. Măsurile izolate, oricât de bine intenționate, îşi pierd eficiența atunci când nu sunt susținute de o viziune comună şi de o cultură a responsabilității împărtăşite. Prevenirea violenței devine reală abia atunci când şcoala, familia şi comunitatea vorbesc aceeaşi limbă şi urmăresc aceleaşi obiective.

Profesorul, prin exemplul personal şi prin competențele de mediere, transformă clasa într-un spațiu sigur, în care fiecare elev se simte ascultat, respectat şi valorizat. Modul în care cadrul didactic gestionează tensiunile, comunică cu elevii şi reacționează la greşeli devine, în timp, un model pe care aceştia îl preiau în propriile relații. Familia, prin educația emoțională oferită acasă şi prin parteneriatul activ cu şcoala, consolidează valorile respectului, empatiei şi toleranței şi oferă copilului sentimentul de siguranță de care are nevoie pentru a se dezvolta armonios. Comunitatea, prin resursele, instituțiile şi rețelele sale, completează acest efort şi oferă cadrul larg de protecție şi de sprijin de care copiii şi tinerii au nevoie, mai ales în situațiile care depăşesc posibilitățile de intervenție ale şcolii.

Experiența seminariilor interactive desfăşurate la Colegiul Universitar *Spiru Haret* susține ideea că formarea practică, interdisciplinară şi centrată pe dialog este una dintre cele mai eficiente căi de prevenire a violenței. Participanții au putut experimenta direct situații de conflict, au analizat perspectivele tuturor celor implicați şi au construit împreună soluții aplicabile în practica educațională. Astfel de inițiative arată că prevenirea violenței nu se învață doar teoretic, ci se formează prin exercițiu, reflecție şi colaborare.

În final, un climat şcolar sigur nu înseamnă absența conflictelor, ci existența unor mecanisme mature, asumate de toți actorii educaționali, prin care conflictele sunt recunoscute, discutate deschis şi transformate în oportunități de învățare şi de creştere. A educa pentru dialog înseamnă, în fond, a pregăti generații capabile să trăiască împreună în respect, înțelegere şi responsabilitate.

Conf.univ.dr. Lăcrămiora HURLOIU
Conf. univ. dr. Sebastian CHIRIMBU
Universitatea *Spiru Haret*

Bibliografie

Bronfenbrenner, U. (1979). The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Debarbieux, É. (2006). Violence a l'école: un défi mondial? Paris: Armand Colin.

Epstein, J. L. (2011). School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools (2nd ed.). Boulder, CO: Westview Press.

Legea nr. 221/2019 pentru modificarea şi completarea Legii educației naționale nr. 1/2011. Monitorul Oficial al României.

Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023. Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 613/05.07.2023.

Ministerul Educației şi Cercetării (2020). Ordinul nr. 4343/2020 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Legii educației naționale nr. 1/2011 privind violența psihologică – bullying.

Neamțu, C. (2003). Devianța şcolară. Iaşi: Polirom.

Olweus, D. (1993). Bullying at School: What We Know and What We Can Do. Oxford: Blackwell.

Rosenberg, M. B. (2003). Nonviolent Communication: A Language of Life (2nd ed.). Encinitas, CA: PuddleDancer Press.

UNESCO (2019). Behind the Numbers: Ending School Violence and Bullying. Paris: UNESCO.

Zehr, H. (2002). The Little Book of Restorative Justice. Intercourse, PA: Good Books.